

6 Temmuz 2024 Cumartesi • Sayı: 168

evrensel

ekmek ve gül

/EkmekveGül

posta@ekmekvegul.net

@ekmekvegul

/ekmekvegul

f

DilanU.

İÇİNDEKİLER

Kaynak bizsek güç de biziz.....3	Nuray ÖZTÜRK
'Vergiyi kodamanlardan alsınlar'.....5	H. DEMİR
Keki kazandık, sıra ücretlere zamda.....6	Adile DOĞAN
Finansal okur yazarlıkta üstümüze yok Özgür bey!6	Gamze PEKAL
İşten çıkarılan belediye işçisi kadınlar.....7	Kıvılcım EFTELYA
Birliğimizin ilk kıvılcımları.....7	
Kalkınma teşviklerinin gerçekliği.....8	Nevruz MERSİN
Hayatımızı yiyen sandviç.....8	
Mehmet Şimşek neyi başardı?.....9	Hümeyra HANNARICI
'Madem yeterli Şimşek asgari ücret alsın'.....9	Yasemin ÖZTÜRK
Sağlıkta yıkım programının barutu tasarruf paketi..10	Dilan GÜLTEKİN
Yüz yıl geçti, dolap boş.....10	Merve İLHAN
Belki bir mucize olur.....11	Fatma KOÇ
Ucuz ve kaliteli tatil yapmak emekçilerin hakkı...11	Güldal AKTAŞ
Sömürü ve nefret döngüsünü birlikte yıkalım!...12	Ela AVA
Hayatlarımıza atanan kayyuma karşı bir araya!..14	Merve KARATAŞ
Örüntü.....15	Filiz GÜR
'Öğrenci değil müşterisin' diyorlar!.....16	
İş ilanı gruplarından öne çıkanlar.....16	Cemre KAVUKER
Geçineyim derken tongaya düştüm.....17	Gülten DOĞRU
5 yıldızlı sömürü.....18	Melek SEZGİN
Ücretimi vermeye çekinenler tatilde	
100 bin lira harcıyor.....18	Nevruz MERSİN
Kreş, lojman, tatil köyü hayal değil gerçek!.....19	
Hani, nerede her mahallede kreş?.....19	Merve İLHAN
'Neredeyse benim özür dilemem istenecek'.....20	Fide U.
KİTAP.....21	
'Korkularımız gücümüzün önüne geçmesin'.....22	Neslihan KARYEMEZ
Devlet yoktu biz vardık.....23	Nursel OKTAY
Tek gayemiz hayatta kalmak.....23	Dilan ACUN
TYP mağduruyum.....23	Zekine DÜNDAR
Kimler geldi, kimler geçti.....24	Ezgi TATLI

Taleplerimizle gürleyeceğiz şimşegin tepesine

Temmuz sıcak bir başkadır. Bazı bölgelerde nemle boğar, bazı bölgelerde kuru havayla tenimizi yakar. Bu yakıcı ve boğucu sıcakta biz yaşamaya; bir apartmanın merdivenlerini silmeye, "tasarruf edilecek" diye kliması açılmayan bir fabrikada çalışmaya, biraz cereyan yap-sın diye tüm camlarını açtığımız evimizde aman cama yaklaşma-sınlar diye çocuklarımızı gözlemeye devam ederiz.

O sırada bir şimşek çaktığını görürüz. Ama bu şimşek havayı serinleten; yağmuru, bereketi getiren bir şimşek değildir. Bir gök gürültüsü patlar: "Türkiye'de asgari ücret düşük değil." Bir şimşek çakar temmuzda zam olmayacağı havada yankılanır. Bir şimşek çakar daha fazla vergi ister; kadınların kuru ekmeğinden, çocuğunun rızkından, giydiği kıyafetten, sağlığından tasarruf etmesini söyler. Temmuzun bu sıcakında hayatta kalmaya çalışan işçi ve emekçi kadınların durumu budur işte. Şık masalarda yan yana gelecek poz veren şimşek bozuntuları kendi iktidarları, kendi kârları için boğar işçi ve emekçi kadınları. Ancak kadınlar da bu yaşadıklarının farkına bazen yavaşça bazen hızla varır; bu şimşeklerden bir bereket geleceği yoktur. O halde bu bereketi kadınlar, şimşeklerin üstünde "temmuzda zam, insanca yaşam" talepleriyle gürleyerek kendileri getirmelidir.

Dergimizin Temmuz sayısı, işçi ve emekçi kadınların Şimşek programının karşısında yaşadıklarını anlattığı, kendi kız kardeşleri ve sınıf kardeşleriyle yan yana gelerek bereketi işçi ve emekçiler için getirmeyi istediğini, buna çabaladığını anlatan yazılarla bezeli. Telefonuna gelen borç mesajlarıyla yüzleşirken zam isteyen, kendi geçimini sağlamak isterken dolandırılan ve kız kardeşlerini uyarmak isteyen, enflasyonun altında ezilirken çocuğu için kreş talep eden, kayyum siyasetine karşı halkların iradesini savunan kadınların sesleri gürüyor dergimizde.

Umuyoruz ki temmuz sayımız, kız kardeşlerimizin "insanca çalışma, insanca yaşam" talebinin yankılanmasını engellemek isteyen; bunun için düşmanlığı, nefreti örgütleyenlere karşı daha güçlü bir şekilde yan yana gelmeyi hatırlamaya ve daha güçlü gürlediğimiz günler için daha çok bir araya gelmemize vesile olur.

Kapak: Dilan Mine Uğurlu/Ekmek ve Gül

Günlük EVRENSEL Gazetesi'nin ücretsiz özel ekidir.
Türü: Yaygın süreli
 Bülten Basın Yayın Reklamcılık Tic. Ltd. Şti.
Adına Sahibi: Kürşat Yılmaz
Genel Yayın Yönetmeni: Hakkı Özdal
Sorumlu Yazışleri Müdürü: Sadık Murat Uysal

Yönetim Yeri: Mehmet Akif Ersoy Cad. Mehmet Çıbıkcı İş Merkezi No: 2 K: 2 İşyeri No: 21 Şirinevler/B.Evler-İSTANBUL
Tel: (0212) 909 48 01
Faks: (0212) 654 15 04

Dağıtım: Turkuvaz Dağıtım AŞ **İstanbul Baskı:** Kuzey Veb Ofset San. Tic. Ltd. Şti Tayakadın Mah. Yassıören Cad. No:75/1 Arnavutköy/İstanbul Tel: 0212 682 61 62 **Adana Baskı:** Arslan Güneydoğu Gazetecilik, Matbaacılık ve Kağıtçılık A.Ş. Yeni Doğan Mh. 2108 Sk. No: 18/A Yüreğir/ADANA **Ankara Baskı:** Arslan Güneydoğu Gazetecilik, Matbaacılık ve Kağıtçılık A.Ş. Saray Osmangazi Mh. Sütçü İmam Sk. 2108 Sk. No: 33 Pursaklar/ANKARA **İzmir Baskı:** Arslan Güneydoğu Gazetecilik, Matbaacılık ve Kağıtçılık A.Ş. Metal İşleri San. Sit. 2. Cadde No.93 Kısıkköy, Menderes/İzmir

ekmek ve gül
 posta@ekmekvegul.net

TEMMUZDA ZAM VE VERGİDE ADALET

Kaynak bizsek güç de biziz

Nuray ÖZTÜRK

“Biz biliyorduk” diyenler olacaktır. Bilmeyenler için söyleyelim, enflasyon artışının sebebinin ücret artışları olduğu yalanı daha şimdiden çöp oldu. Örgütlü iş yerlerinde bile ücretler asgari ücret seviyelerine geriledi, hatta altında kaldı. Tüketim, emekçinin boğazına sarılarak kısıldı ancak enflasyon artmaya devam ediyor. Zaten lüks tüketimi olmayan emekçi gıda, barınma, giyim, eğitim, sağlık harcamalarını kısıtı ya da kalitesini düşürdü. Akşam pazarını bekleyenlerin sayıları arttı. Kadınların yükü de öyle...

ÜCRETLER ARTIYOR YALANI

“Enflasyon 3 Temmuz’dan itibaren düşmeye başlayacak” demişti Maliye Bakanı Şimşek, TÜİK bile doğrulayamadı. Gerçek enflasyondan çok daha düşük açıkladığını bildiğimiz TÜİK’e göre yıllık enflasyon yüzde 71.6’ya yükselirken, aylık enflasyon yüzde 1.64 oranında arttı. Bağımsız araştırma grubu ENAG’a göre ise yıllık enflasyon yüzde 113.08, aylık enflasyon ise yüzde 4.27 olarak gerçekleşti. TÜİK’in enflasyon rakamlarıyla zaten yoksullukla boğuşan milyonlarca çalışan düşük zam oranlarına mahkum edildi.

Aynı konuşmasında “KDV oranları ve kurumlar vergisinde artışa gidilmeyecek” diye açıklamıştı Bakan. Doğru, şirketlerden alınan vergiler hiç artmadı. Hatta şirketlerin çoğundan hiç vergi alınmadı! Ama ya işçiden emekçiden halktan al-

nanlar, her gün artmaya devam ediyor. Zaten yüzde 20’ye yükselttikleri KDV oranları bir yana, bu ay içinde akaryakıt, köprü ve otoyol ücretlerine zam geldi. ÖTV oranları artırıldı, kiralar zamlandı.

2024 bütçesinde “vergi indirimi, muafiyeti, istisnası” adı altında sermayeden 2 trilyon 210 milyar liralık vergi alacağından vazgeçildi. Şimdi o sermaye, kârlılıklarıyla İSO ilk 500 listesinde...

PATRONLAR KÂR ÜSTÜNE KÂR EDİYOR

İşte bu listede yer alan, Türkiye’nin 500 büyük sanayi kuruluşu bir yılda işçi başına ortalama 1 milyon 166 bin lira kâr elde etti. Firmaların son 2 yıllık kârı yüzde 300’ü aştı. Ortalama işçinin net ücreti ise 28 bin lira oldu. Listede kimler kimler yok ki! Farplast’ından HT Soları’na, Lezitası’ndan Dardanel Ton’una ne kadar işçi düşmanı varsa orada. İlk 500 ile de bitmiyor bu sıralama, kârlılık oranları illklere göre düşse de ilk bin, ilk 2 bin diye devam ediyor.

Mesela Tüpraş, kârlılık oranıyla ilk sırada yer alıyor. Bu kadar büyük kârlara sahip firmalara bir de teşvik veriliyor. En son açıklanan teşvik yatırım belgesi listesinde enerji yatırımı için vergi istisnası ve

teşvik uygulandı Tüpraş’a. Sadece Tüpraş’a değil 5 bin sanayi kuruluşu var teşvik listesinde. Mesela Philip Moris, Star Rafineri, Ravago, Pektim, Zf Lemförder... Say say bitmiyor.

Çalışandan alınan gelir vergisi yüzde 15 ile yüzde 35 arasında değişiyor. Bu vergiye asla muafiyet, istisna, indirim uygulanmıyor. Örneğin, yoksulluk sınırında ücret alanların asgari ücrete kadar olan kısmı vergiden muaf kalsın talebi hiç karşılık bulmadı. Peki ya yukarıda saydığımız her yıl yüzde 300 kârlara ulaşan şirketlerden alınan kurumlar vergisi? Oran yüzde 25 ama istisna, muafiyet, indirim derken hiçbirinden yüzde 25 vergi alınmıyor. Hiç alınmayanlar da cabası.

Örnekler mi? O kadar çok ki... Cengiz Holding’e yüzde 100 vergi indirimi, 10 yıl sigorta desteği, 200 milyon enerji desteği sağlandı. Topyalı Holdinge ait BMC’ye “süper teşvik” dedikleri içinde gümrük vergisi muafiyeti, KDV istisnası, KDV iadesi, vergi indirimi, azami tutar sınırı olmaksızın 10 yıl sigorta primi iş veren hissesi desteği, nitelikli personel desteği sağlandı. Üstelik BMC yatırımından da vazgeçti. Hangi

birini anlatalım, bitmez ki!

“Ücretler sebep, enflasyon sonuç” diyerek açıklı sınırlı altında kalmış asgari ücrette zam dahi yapmayan hükümetin kemeri kimin boğazına geçirdiği de kaynağın yokluğunun kime olduğu da ortada. Kaynak olmasa Diyanet’e Amerika’da külliye yapılmaz, bahçesine de villalar kondurulmazdı sanırım. Üstelik kamu bünyesindeki çalışanların yararlandığı tatil kampları ve araziler tasarruf adı altında özelleştirme hedefindeyken...

“Kaynak yok, para yok” diye açıkladıkları kemer sıkma ve tasarruf tedbirlerinin kimi kurtarmayı hedeflediği çok açık. Sermayeye ihya; kemer bizim yanı işçinin, emekçinin, emeklinin, en çok da biz kadınların boğazında.

Gelir vergisi ve dolaylı vergilerle oluşan bütçede kaynak biziz. →

Fotoğraflar: Ekmek ve Gül

Bizim emeğimiz. Kaynağın gittiği yer ise patronlar, rantyeciler, yandaşlar... Emekçinin aylarca para biriktirip yurt içindeki otellerde söğüşlenmek yerine “Yurt dışında çıkar, bir ülke görürüm” diye planladığı tatile bile göz koymuş durumdadır. Yurttan çıkarken vergi, girerken vergi, yerken vergi, içerken vergi... Zaten emekçiye tatil de neymiş ki!

50-60 yıl önce kurulmuş lojmanlara bile göz diktiler. Servisleri kaldırdılar, kadınların her iş yerine her mahalleye kreş talebini bırakın, kamu kreşleri yok edildi. İş yerine tuvalet kağıdını kendi alıyor emekçi. Seçim öncesi yağdırdıkları sosyal yardımları bir bir kestiler. Engellilerin toplumsal yaşama katılmalarını kolaylaştırmak üzere uygulanan ne kadar istisna varsa kaldırmayı hedefliyorlar. Her gün ölümler burun buruna gelen, “Geçinemiyoruz!” diye sokakları dolduran motokuryelerin emeğine göz koymuş durumdadır. Emekliler yük olarak görülüyor ve emekli maaşlarının neye tekabül ettiğini tarif edecek kelime bulamıyoruz.

YALAN...

Sermayeyi kurtarmak adına uygulanan İMF'siz İMF programının sonuçlarının her iki sınıf açısından farklı olduğu ortada. Nihayetinde ücretler enflasyonu artırıyor dedikleri yalan kız kardeşim!

Enflasyonu artıran şey, şirketlerin aşırı üretim ve kâr hırsı. Yabancı yatırımcıyı çekmek ve ihracatı artırmak adına uygulanan hükümet politikaları. Ve ücretlerimizin enflasyon karşısında erimesinin temel sebebi “serbest piyasa” adı altında ham madde ve mamullere dizginsizce getirilen zam ve her şeye ödediğimiz dolaylı vergiler...

“Durum böyleyken ücretlere zam istemeyeyim ki enflasyon artmasın, alım gücüm düşmesin. Zaten kasada para yok” demek kimin yararına?

Şimdi bu politikalar sonucu yükselen enflasyonu, ücretleri daha da düşürmek için kullanıyor patronlar. TİS'lerde resmi enflasyonu ileri sürüyorlar, “Ücretler artarsa enflasyon patlar” yalanına sarılıyorlar. İşten atma tehditleri her yerde. Örgütlü iş yerlerinde toplu iş sözleşmeleri tıkanmış durumda.

Purmo'da, Kristal Yağ'da, Lezita'da, Elazığ Eti Kurum'da, Yolbulan Metal'de işçiler grevde. 40 yıldır örgütlü fabrikalarda asgari ücretin altına düşmüş ücretlerini biraz yükseltmek için mücadele ediyor. Temel talepleri ise insanca yaşanacak ücretler ve çalışma koşulları...

Sonuç olarak; sermayeye vergi indirimi ve muafiyeti, teşvik yağdırmak yerine servet vergisi getirilse o boş olan kasa bizim için de dolacak. Gelir adaletsizliği dengelenecek, ücretler enflasyonu kovalamak yerine enflasyon karşısında yükseltile arz talep dengesi sağlanacak.

SERMAYE ÖRGÜTLÜ, YA BİZ?

MÜSAD'ı TÜSİAD'ı gayet örgütlü, bir azar çekip hükümete, kendi devranını sürdürüyor. Ya biz? İşçi sınıfının örgütlü güçleri sendikalar, odalar, meslek örgütleri? Tek tek, şube şube ileri tutum alanları bir tarafa bırakırsak koca koca konfederasyonlar ne yapıyor işçi ve emekçilerin içerisinde bulunduğu gerçeği bir kez daha tarif etmekten öte! Burjuva iktisatçıların yalanına sarılıp “Yeter ki ücretlere zam gelmesin ama enflasyon da artmasın” diyerek işçiyi Şimşek programına mahkum ediyor.

Bütün bunları değiştirecek olan biziz. Sermaye ve iktidar için kaynak bizsek kendimiz için niye olmayalım! Sendikacılardan beklemek, yumuşama adı altında Şimşek programıyla uyumlu bir hat çizen burjuva ana muhalefetin bizim için bir şeyler yapmasını beklemek yoksulluğumuza çare değil. Sendikalar, meslek odaları sorumluluk almak zorunda ama onları harekete geçirecek de hesap soracak da bizim örgütlü gücümüz. Yani sermayenin kârında da vergilerle oluşturulan bütçede de kaynak bizsek, bizim emegimizse; güç de biziz, kendi ellerimiz!

Vergi ve istikrar paketlerine karşı sokaklara dökülen Kenya ve Arjantin halkı yürünecek yolu gösteriyor. İzmir'de tasarrufu işçiden yapanlara karşı belediye işçileri ücret alacakları ve işten atmalara karşı direnişte. İzmir Büyükşehir Belediyesinden

Genel İş ve Belediye İş sendikalarına üye İzenerji ve İzdoğa işçilerinin birleşik mücadelesi kazanımla sonuçlandı. Yine İzmir Büyükşehir Belediyesinde kamu emekçileri kazanımlarının gasbedilmesi ve yoksulluk sınırı üzerinde ücretlere karşı tarihi bir mücadele veriyor. Bu örnekleri büyütme ve birleştirmek ancak ve ancak bizim taleplerimize sahip çıkmamız ve birleşik bir hat için yan yana gelmemiz, dayanışmamız ve mücadeleyi büyütmemizle mümkün.

ŞİMDİ BUZLARI KIRMA VAKTİ!

Bu nedenle onlar “Asgari ücrete zam yok” desin, “Enflasyonun sebebi biz değiliz” diyerek sokakları doldurma zamanı! Ve temmuz ayı başta olmak üzere asgari ücrete ara zam, yoksulluk sınırı üzerinde ücretler, az kazandıktan çok kazanandan çok vergi alınması, zenginlere servet vergisi getirilmesi için mücadeleyi yükseltme görevi en çok da biz kadınlara düşüyor. Çünkü yoksulluk arttıkça toplumsal eşitsizlik kadınlar aleyhine derinleşiyor.

Bu yılın ilk 6 ayında toplam kredi borcu 2 trilyon artarak 13,5 trilyon liraya yükseldi. Borçluluk artıyor, kadınlar mutfağından en temel ihtiyaçlarına varana kadar kendi ihtiyaçlarından vazgeçiyor. Vazgeçtikçe erkeğe, sermayeye bağımlılık artıyor ve iktidarın kadın düşmanı programı tik tak işliyor.

Şimşek programının en önemli hedeflerinden olan ucuz işçilik ve aileyle uyumlu iş yaşamı, bir yandan bizi ev içi angaryaya daha çok hapsederken diğer yandan esnek çalışma biçimleriyle emegimizi daha çok gasbetmeyi hedefliyor. Ki bunu yapıyor da... İşsizliği artırmayı da hedefleyen bu programda ilk kapı önüne konulacakların kadınlar olduğu gerçeği ise buz gibi önümüzde duruyor.

BEYBİ ELDİVEN İŞÇİLERİ:

‘Vergiyi kodamanlardan alsınlar’

H. DEMİR
Ümraniye-İstanbul

Dudullu Organize Sanayi Bölgesinde (OSB) kurulu en önemli fabrikalardan biri olan Beybi Eldiven fabrikasının giriş ve çıkışlarında çalışma koşulları, ücretlere temmuz zammı, asgari ücretin artırılmaması ve yılda bir kez artırılması üzerine kadın işçilerle görüştük. Kadın işçilerin çoğunlukta çalıştığı Beybi Eldiven sürekli yıllık kâr cirosunu katarken işçiler, “Fazla mesai olsun da çalışalım, hiç olmazsa ücretimiz artsın” kaygısındalar. Vardiya çıkışlarında bir yandan servis araçlarındaki yerlerini almak ve bir yandan da ayak üstü sohbet etmek için zamanla yarışıyorlar. Görünüşte her şey yolunda, işçiler halinden memnun gibi. İş yerinde dayanışma duygusu, bir araya gelip talepler için nasıl mücadele edileceği, nasıl ek zam alınacağı, başta boyahane bölümü olmak üzere işçi sağlığı iş güvenliği için nasıl bir denetim sağlanabileceği, iş güvencesinin nasıl sağlanacağı konuları konuşulsa da işçiler arasında bir örgütlülük olmadığı için somut bir adım atılmıyor. Bunda daha önce iş yerinde örgütlenen Tekstil İşçileri Sendikasının yarattığı güvensizliğin de payı büyük. İşçiler birbirilerine kuşku ile yaklaşıyorlar. Sendikal bürokrasinin derinleştirdiği sorunlara rağmen uyanış içinde olan çok sayıda işçi var. Güvenlikleri sebebiyle isimleri bizde saklı olan kadın işçilerle çalışma koşullarını, ücretlere zam ihtiyacını konuştuk.

İÇİ SENİ DIŞI BENİ YAKAR

Vardiya çıkışında görüştüğümüz kadın işçi, temmuzda ara zam ve asgari ücretin tekrar artırılmasının çok acil olduğunu çünkü Sarıgazi gibi bir yerde 17 bin lira kira verdiği, eskiden her hafta semt pazarına gidip sebze meyve aldığını fakat şu günlerde ayda iki kez bir torbayı bile dolduramadığını anlattı: “Bize bakıp aldanmayın. Üstümüz temiz, yüzümüz gülüyor diye durumumuz iyi değil. Hepimizin çok derdi var. Emzirilecek çocuğunu bırakıp ça-

lışmak zorunda olan arkadaşımız var. Gece vardiyasında çalışmak istememesine rağmen mecburen çalışan var. Servis, yemek ve SGK bize lütuf gibi sunuluyor. En yüksek maaş alan arkadaşımız 30 bin lira civarında alıyor. Asgari ücretin biraz üzerinde ücret alıyoruz. Zam talep etmek, olmadık uygulamalara karşı çıkmak işten olma sebebi. Örgütlenme deyince öcü gibi birbirine bakan işçi arkadaşlarımız var. Bunu yaratan idari amir ve mü-

dürler. Ben inanıyorum değişeceğine.” Aynı servise binen bir başka kadın işçi ise hiçbir arkadaşının halinden memnun olmadığını söylüyor: “Bu temmuz ve sonraki aylarda zam yapılmazsa açlıkla imtihan edeceğiz. Açıkçası dışarıdan bize bakıp ‘Ne güzel işçinin durumu’ demeyin. İçi seni dışı bizi yakar misali tam bizimki. İşçiler olarak zam talep etmez, hafta sonlarında özellikle de gece vardiyalarında çift yevmiye talep edip patron ve idari

müdürlerle pazarlık yapmazsak vah halimize.” Ücretlerinin çoğunun borca ve kiraya gittiğini söyleyen kadın işçi kirada yüzde 25 sınırı daha kalkmadan ev sahiplerinin yüzde 100 zam yaptığını hatırlatıyor. Eşi EYT’li olan kadın işçi, “Eşimin emekli maaşı olarak aldığı 10 bin lira ve benim maaşım aylık gıda ve faturalarımıza, çocuklarımızın eğitim masraflarına yetmiyor. Bir de şimdi yeni vergilerle bizi daha da yoksullaştıracaklar. Ekim, kasım, aralık aylarında zaten vergi dilimleriyle ücretlerimiz kuşa dönüyor. Zenginlerden vergi alsınlar. Fakir fukaraya vergi yükü yüklemesinler. Bizim ücretlerimizden tasarruf etmeyi, vergi yükünü bize yıkmayı planlamışlar” diye konuştu.

‘GÜVENSİZLİĞE RAĞMEN SENDİKALI OLMAK İSTİYORUZ’

Vardiya girişinde görüştüğümüz bir kadın işçi, tek başına bireysel olarak gidip “Ücretimi arttırın” demenin hiçbir karşılığı olmayacağını söyledi. Örgütlenmenin şart olduğunu belirten kadın işçi, “Ben eski bir işçiyim. DİSK Tekstil geldi, bir girişim yaptı, işçi arkadaşlarımız üye oldu. Ama sendika genel başkanı bizi yarı yolda bıraktı. Sonra da ‘Yetki alamadık. Başkanlık yetki vermedi, iş yeri barajını aşamadık’ gibi yalanlar söyledi. Bu sefer de kim bu işi başlattı diye işçi işçiyi ispiyonladı. Bunun kadar kötü bir durum olmadı. Buna rağmen biz sendikalı olmak istiyoruz. Sendika hak alır, bize yol gösterir, bizi birleştirir. Sendikamız olsa ek zam için, asgari ücretin artırılması için eylem yapabiliriz. Toplu sözleşmeden günün koşullarına uygun ücret zammı isterdik. Eski deneyimimiz yüzünden bir güven bunalımı yaşıyoruz. Ücretlerimize en azından 20 bin lira ek zam istiyoruz. Ücretler 60 bin liranın üzerine çekilsin. Bizden vergi alınmasın. Vergiyi kodamanlardan alsınlar, bizim patronumuz gibi patronlardan alsınlar” diyerek hem taleplerini dile getirdi hem de geçmiş deneyimlerini paylaştı.

SENDİKA ŞART

AYNI vardiyadan bir başka kadın işçi ise, sendikanın olmasının şart olduğunu çünkü kendi haklarını doğru dürüst bilmediklerini söyledi: “Alım gücümüz iyiden iyiye düşüyor. Et yüzü ayda ancak bir kez görebiliyoruz. İğneden ipliğe zam yapan bu hükümet ‘Ben asgari ücrete sadece yılda bir kez zam yapacağım, temmuzda zam yapmayacağım’ diyor. Bizim sendikamız olsa grev yaparız. Şimdi kendi aramızda konuşuyoruz ama adım atmada sıkıntılıyız. İşçiyi öyle bir duruma getirdiler ki kime güveneceğimizi, hangi sendikaya üye olacağımızı bilmiyoruz.”

Görsel: Canva Pro Kolaj

PATRON İŞÇİLERİN KEKİNE BİLE GÖZ DİKİYOR

Keki kazandık, sıra ücretlere zamda

Adile DOĞAN
İstanbul- Esenyalı

Temmuz sıcaklığı kasıp kavuruyor. Siz bir de sanayinin içini görün. Güneş çıktığı an ısıtıyor fabrikaların tepesini ve tüm beton avluları. “Öğlen arasında çıkıp bir çay- sigara yapmazsın yani. İnsanın içini bunaltan bu sıcakın yanı sıra bir de motoru hiç soğumayan makinelerden yükselen o ısı yüzünden alnımızdan boncuk boncuk ter akar. Geçen yıl böyle değildi. Gayet insani bir ihtiyaç olan klimayı biz işçilerin ısrarı üzerine taktırmıştık. Fakat ‘işler kötü, zaman tasarruf zamanı’ diyerek klimanın fişi çekildi, hatta gizli gizli klimayı açmayalım diye prize takılan yerden fiş kesildi. Bu da bir şey mi? Su sebiline de fiş çekildi. Şerbet sıcaklığında su içmek zorunda kalıyoruz. Bazı işçiler ‘Durun ses çıkarmayın yoksa suyu tamamen kaldırırlar’ diye endişeleniyor. Yani yok böyle bir insanlık dışı muamele. Temmuzda zam yapılır, elimiz biraz rahatlar diye düşünürken hükümet ‘zam yapmayacağız’ açıklaması yaptı. Bu açıklama patronları rahatlatmış görünüyor. Çünkü ek zam istemeyelim diye insani ihtiyaçlara dair ne varsa kısıtlamaya gidiliyor” diyor Nilgün.

‘HIÇ GÜN İŞİĞİNDA İŞTEN ÇIKMADIK’

Nilgün; 5 yıldır bir kağıt fabrikasında ekip amiri olarak çalışıyor: “Bizim işimizde azalma olmaz. Pet bardak üretimi de yaptığımız için çok fazla sipariş alıyoruz. Ama buna rağmen sadece asgari ücretle çalıştırıyoruz. Fazla mesai zorunlu olduğu için hiç gün ışığında işten çıktığımızı hatırlamam. Gerçi fazla mesai olmadan zaten nasıl geçinebiliriz ki? Ev kira, çocuklar öğrenci, eş ise çalışırken sakatlandığı için çalışamaz halde. Bu yoğun çalışma temposunda ben de hasta olursam ne yaparız diye kararlar bağlıyorum ara ara. Ne maddi ne de manevi olarak mutlu değiliz” diyor.

‘TASARRUF’ DİYE ÇAY YANINDA KEKLER KALDIRILDI

Nilgün’ün çalıştığı fabrikada genelde insanlar bu sebeplerden dolayı mutsuz, gidişatından da memnun değiller. Zam alabilmek için bir şey yapmak istemişler. Çay molasında çaya çıkmayarak durumu protesto etmişler. Bunu tetikleyen şeylerden bir

Fotoğraf: Canva Pro Kolaj

‘Şimdi tasarruf zamanı’ diyerek fabrikada klimanın fişini çeken, çayın yanında verilen keke göz diken patronlar; işçilerin insanlık onurunu zedeliyor. İşçiler ise çareyi mücadelede buluyor...

tanesi yine “giderler çok” diyerek çayın yanında işçilere verilen pop kekin kaldırılması olmuş. Nilgün’ün çalışma arkadaşlarından bir kadın, “Ben zaten kekimi hep oğluma götürüyordum, ona da göz diktiler” diyerek duyulanmış. Milyonlarca lira kâr yapan patron, işçinin çayının yanında verilen keke göz dikince işçiler, “Bu kadarı da fazla” diyerek eylem yapmışlar. Keklerini geri alabilmişler fakat zam konusunda hâlâ bir adım yok.

‘ZAM YOKSA SENDİKA VAR’

Bu gelişmeden sonra işçilere “Bir şey yapabilir miyiz?” diye bir cesaret gelmiş. Kadın işçiler üretimde daha yoğun çalıştıkları ve maaşları erkek işçilerden daha düşük olduğu için daha çok ses çıkarıyorlar. Fakat bu tek başına yetmez, bunun örgütlü bir güce dönüşmesi lazım. Yoksa yaptıkları her şeyin karşısında patrone

“Sizi işten atarım” tehdidi geliyor. İşsiz kalmayı asla göze alamayacak kadar zor durumda olan işçiler var. Onları çaresiz görüp, patron yanına çekmeye çalışıyor. Bu bazen, korkan işçiler üzerinde etkili de oluyor. Ama Nilgün bir grup işçinin kararlı olduğunu söylüyor ve ekliyor “Eğer temmuzda beklediğimiz zam yapılmazsa sendika getireceğiz” diyor.

KENDİ GÜCÜNÜ HAFİFE ALMA!

TEK tek fabrikalarda böyle çok fazla gelişme var fakat bunun örgütlü bir mücadeleye dönüşebilmesi gerekiyor. Çok tekil ve işçiler birbirlerinden haberleri olmadan zam taleplerini dile getiriyorlar. Sohbetimiz sırasında, tartıştığımız işçilere, bildiğimiz fabrikalardan çeşitli örnekler verince kimi kazanımlardan bahsedince şaşırıyorlar. Hemen, “O zaman o işçiler çok güçlü” diyerek kendi güçlerini hafife alıyorlar. Bu kağıt fabrikası da buna en somut örnek. “Biz ne yaparsak yapalım bizim patron cimrinin teki, zam yapmaz” diyerek dert yanmaya başlıyorlar.

Şimdi elbette “Buyledir” diye işçiye kıyamayız. Çünkü başta sendikalar olmak üzere işçilerin kendine önderlik edebilmesi konusunda ön açan, cesaretlendiren hiçbir hareket yok. Merkezi hükümetin patronlarla el ele vererek işçilerden, kemer sıkmalarını istemekten başka vaadi yok. İşçi sendikalarının sessizliği, ana muhalefetin her zaman olduğu gibi tüm sorunların çözümü için sadece sandığı işaret etmesi yüzünden umutlar tükeniyor. İşçiler bütün bunlara rağmen ufak tefek de olsa yine de hak istemek için bir araya geliyor. Tıpkı yukarıda verdiğimiz örnekteki gibi. Bundan hareketle işçilerin yan yana gelerek, başta ücret zamları olmak üzere insanca çalışmak ve yaşamak için mücadeleyi örgütlü güce dönüştürmesi gerektiğini söyleyebiliriz.

Finansal okur yazarlıkta üstümüze yok Özgür bey!

ÇALIŞMA ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhana asgari ücrete ara zam olmayacağını açıkladı. Bu kadarlık parayla nasıl geçineceğimiz ise her molada gündemimizde. Şimşek programıyla birlikte dar boğazın her gün katmerleneceği herkesin kabulü tabii ki. Yalan yok, en azından bu sayede her sokak röportajında beliren “Telefonun nerede?” diyen amcalar ortadan kayboldu.

Mesela Özgür Demirtaş malumun ilanı olarak “Temmuz zammı yoksa alt gelir grubu yakının tarihimizin en büyük alım gücü sıkıntısını çekecek” diyor ve ekliyor, “Finansal okur-yazar olmamanın sonuçlarını yaşıyorlar...”

Peki bizde olmayan bu finansal okur yazarlık nedir? Finansal okur yazarlık; aylık gelir gider dengesi ve buna uygun kişisel ekonomik kalkınma planı oluşturmak olarak özetlenebilir. Bu bütçelemeye aylık tasarruflar ve kişisel ekonomiyi geliştirecek doğru yatırımlar çok önemli. Yani Özgür Bey, “Maaşını nasıl harcayacağını bilseydin başına bunlar gelmezdi” diyor. “Eskiden emekli olunca tazminatla bir ev alınıyordu. Şimdi hiçbir şeye güç yetmiyor” serzenişi tamamen bizim şahsi problemimiz! “Doğru yerde, doğru evi alsaydın şimdi çocuğunun da bir evi olabilirdi...” Bu şekilde meselenin seçenekler değil, seçenezsizlik olduğunun da üstü kapatılıyor.

Buradan bakınca annemin finansal okur yazarlığı Özgür Demirtaş’a taş çıkartır. Yıllarca asgari ücretle 3 çocuklu ev geçindirmiş. Önceliği yatırım aracı olarak ev almak değil, kazandığı üç kuruşla karnımızı doyurmak, okula göndermekti. Temmuzda ücretlere zam yapmayan tasarruf ehli bakanlar gelsinler, bizlerden finansal okur yazarlık öğrensinler!

Fotoğraflar: Ekmek ve Gü

İŞTEN ÇIKARILAN BELEDİYE İŞÇİSİ KADINLAR:

'İşten çıkarılacaksam kemeri neden sıkayım?'

Kıvılcım EFTELYA
İzmir

Ç iğli Belediyesine bağlı ÇİBEL Temizlik Hizmetleri ve Çiğli Gıda İnşaat Turizm şirketlerinde çalışan DİSK/Genel-İş İzmir 8 No'lu Şube üyesi 147 işçi, herhangi bir haklı neden belirtilmeden Kod-4 kapsamında işten çıkarılmıştı. Bunun üzerine işçiler, belediye binası önünde oturma eylemi başlattı ve eylemleri hâlâ devam ediyor. Biz de işten çıkarılan kadın işçilerle konuştuk.

'OĞLUMUN TEDAVİSİNİ BEN KARŞILIYORDUM'

Bir buçuk yıldır spor müdürlüğünde çalışan Serpil Kargay, iki çocuk annesi ve çocuklarına tek başına bakıyor. Ek gelirinin olmadığını ifade eden Kargay, "Büyük oğlum skolyoz hastası. Yaklaşık 2 yıldır tedavi görüyor ve tedavi sürecinde devlet destekli olmadığı için her şeyi sürekli benim halletmem gerekiyor. Bu da çok pahalıya mal oluyor. Şimdi bir de işten çıkarıldım, ne yapacağımı bilmiyorum. Çok zorlanıyorum ve uyuyamıyorum bu yüzden" dedi.

'BİZİM ÇOCUKLARIMIZ OKUMASIN MI?'

Oğlunun Erasmus'u kazandığını buruk bir şekilde söyleyen Kargay, "Kasımda Belçika'ya gidecek. Çocuğumu nasıl göndereceğim onu düşünüyorum. Masrafların belli bir kısmını okul karşılıyor, belli bir kısmını da siz karşılıyorsunuz. Bu çocuklar okumasın mı? Bizim çocuklarımız okumasın mı işçiyiz diye?" dedi.

Fotoğraf: Evrensel

'BİRLEŞE BİRLEŞE KAZANACAĞIZ'

SON olarak konuştuğumuz 23 yaşındaki Helin Deyiş Übeyli ise ilk başta özel kampüste eğitmen olarak çalışırken sonra yapılan rotasyonlarda akvaryumda çalışmış. Ülkedeki enflasyonun artışıyla birlikte yaşamın zor olduğunu düşünen Übeyli,

"İşten çıkarılan herkes çok zor bir süreç geçiriyor. Ancak kadın işçiler daha fazla zorluk yaşıyor çünkü kadınların çok fazla ihtiyacı ve gideri var. Özellikle de tek başına yaşayan kadınların" dedi.

Son olarak Übeyli, "Büyükşehir belediyesinde işten atılan emekçi arkadaşlarımızla bayram sürecinde birleşmiştik. Menemen'deki arkadaşlarımızla da aynısını yapmak istiyoruz. Bence bütün işçiler birleşmeli çünkü birleşe birleşe kazanacağız" dedi.

'ÇÜRÜK DOMATES TOPLAMAK TÜRKİYE'NİN GERÇEĞİ'

Açıklanan tasarruf paketine dair ise Kargay, "Türkiye'de zaten hep işçi üzerinden bir tasarrufa gidiliyor. Vergiler hep bizim üzerimizden ve dolaylı vergi olarak çoğunlukla bizden alınıyor. Ama büyük şirketler hep para kazanıyor. Onlara yönelik hep daha iyi çalışmalar; bize yönelikse hep 'kemer sıkın', 'açlığa

talim edin', 'porsiyonlarımızı küçültün' tarzında taleplerde bulunuyorlar. Pazar sonlarında gidip çürük domates toplamak bize düşüyor. Bu da Türkiye'nin gerçeği" diye ekledi.

Son olarak Kargay, "Gerçekten bu durumun düzelmesini istiyorum. Çünkü işçiden tasarruf edilmez. Çok zor bizim için. Atılanların çoğunluğu kadın zaten. Çoğu tek başına hem anne hem baba

olmaya çalışıyor benim gibi; annesi, çocuğu hasta olan var" diye konuştu.

İŞTEN ÇIKARILANLARIN YÜZDE 80'İ KADIN

5 aydır gıda personeli olarak çalışan ve Çiğli Kent Konseyi Engelli Meclisi Başkanı olan Fadime Akgül ise, "Kadınların kendi ayakları üzerinde durması gerekiyor ve kendini, çocuklarını geçindirmesi gerekiyor. Ancak ben işten çıkarıldım. Eşim kaynak ustası. Özel bir çocuğum var, Down sendromlu. Özel çocuğumun haricinde 2 çocuğum daha var, okuyorlar. Biri 4. sınıfa, diğeri dershaneye gidiyor. Tek kişinin maaşıyla onların masrafları yetişmiyor" dedi.

Belediye başkanının görüşmeler sonucunda listeleri tekrar gözden geçireceğini söylediğini aktaran Akgül, "İhtiyaç durumuna göre değerlendirme yapacaklarını söylediler. Burada olan arkadaşlarımızın yüzde 80'i kadın. 3-4 kişi hamile ve hepsi evine bakmakla yükümlü olan kişiler. İşimize geri dönmek istiyoruz" diye konuştu.

'NEFES ALAMIYORUM ARTIK'

İktidarın kemer sıkma politikasına karşı ise Akgül, "İlk önce kemer sıkmaya kendilerinden başlayacaklar. Onlar bir yandan zam üstüne zam yapıyorsa, benim maaşım aynı kalıyorsa, aksi durumda ben de işten çıkarılacaksam o kemeri niye sıkayım? O kemeri boğazıma sıkması olurum, nefes alamıyorum artık" dedi.

İzmir'in diğer belediyelerinde de işten çıkarılan işçilerle birlikte bir mücadele ve verilmesi gerektiğini düşünen Akgül, "Birleşik bir mücadele olmalı. Çünkü bugün bize yapılan yarın bir başkasına yapılacak. Önemli olan sadece burada değil; hangi ilde bir işçiye kıyım yapıyorsa orada birlik olunması gerekiyor" dedi.

Fotoğraf: DHA

Birliğimizin ilk kıvılcımları**MERHABA,**

Ben Tuzla'dan Naz, 20 yaşındayım. Bir tekstil fabrikasında çalışıyorum. Biz temmuzda ücretlerimize zam istiyoruz. Biz işçilere verilen ücretin yeterli olmadığını düşünüyoruz. Asgari ücretin eridiği ve kiralardan, yemenin, içmenin bu kadar yükseldiği bu dönem, çalıştığımız fabrikalarda temmuz zammı talebimizi doğuruyor. Bizim fabrikada daha önce hiçbir şekilde patrona karşı bir itiraz yoktu. Biz sömürüldükçe, siyaset konuşmaya başladıkça, sömürüldüğümüzü anlayınca birlik olup ücretlerimize zam için dilekçe yazdık. Yemek ve çay molalarının kısalığından bahsettik. Saatlik ücretimiz düşük olduğu için 70 saat mesai yaptığımızdan, mesai ücretimizin de aldığımız maaşın da düşük olduğundan bahsettik dilekçemizde. Mesaiye zorunlu olarak kalmak istemediğimizi, çay mola-

larımızın uzatılmasını, saatlik ücretimize zam talep ettik. Su sebillerinin içi de çok kirli, sebillerin düzenli temizlenmesini de taleplerimize ekledik. Birlik olup, patronun karşısına çıktık. 2 yıl boyunca biz işçiler için mücadele eden ben, işçilerin birliğine ve mücadele edince bir şeylerin değişebileceğine inandım. İşçiler isterse her şey olur. Asıl patronlar bizim ellerimizde. Biz birlik oldukça yine söylüyorum, yine söyleyeceğim bu sorunlarımız çözüme kavuşacaktır. Bizler birlik olmadığımız sürece bizleri köleleştirme sistemlerine daha fazla itecekler. Mücadelemiz fabrikamızda yaşadığımız bütün sorunlar karşısında, bugün ücret zammı için de mücadele demektir.

Tekstil işçisi Naz Tuzla/İSTANBUL

KALKINMA TEŞVİKLERİNİN GERÇEKLİĞİ: Baskı ve kölece çalıştırma

Nevruz MERSİN
İstanbul

Doğu ve güneydoğuda devletin kalkınma ve istihdam adı altında özel şirketlere verdiği teşvikler bölge halkına sömürünün bin bir çeşidini yaşıyor. Elazığ'ın Karakoçan ilçesinde bir buçuk yıl önce kurulan LC WAIKIKI ve AVVA gibi büyük markalara üretim yapan bir tekstil firmasında çalışan işçiler, yaşadıkları zorluklar ve ağır sömürü koşullarından şikayetçiler. Ne kadar rahatsız olsalar da yaşadıkları yerde geçinebilmek için yapacakları başka bir işin bulunmamasından kaynaklı da çalışmaya devam ediyorlar. Elazığ'da kurulan yaklaşık 150 kişinin çalıştığı BİNTEM Tekstilin Batman, Muş, Bingöl, Mardin, İstanbul olmak üzere çoğunluğu bölgede kurulu 6 fabrikası bulunuyor.

25 yaşında genç bir işçi, biz güvenliği için ismini değiştirip adına Sena diye- lim, fabrika açıldığı günden bugüne hâlâ orada çalışıyor. İlk işe başladıklarında 4 bin 500 lira olan asgari ücretin yalnızca 2 bin 250 lirasını aldıklarını anlatıyor: "İş yeri bizi stajyer gösterip maaşımızın yarısını verdi. Bir çoğumuzu İŞKUR üzerinden işe başlatıp aldıkları devlet teşvik kadarını hesabınıza yatırıp, kendilerinin ödemesi gereken ücreti bize ödemiyorlardı. 4 ay kadar bir süre asgari ücretin yarısı fiyatına çalıştık. Sonrasında tam yatırmaya başladılar ücretlerimizi fakat gene sorunlar devam etmeye başladı. Maaşımızı ya geç ya da parça parça yatırıyorlardı."

Fabrika konumunu itibarıyla merkezde yaklaşık 4 km uzaklıkta ve köyden ya da merkezden gelen servislerin geçmediği bir yere inşa

edilmiş. İşçiler köylerden buraya kendi imkanlarıyla sabah saatlerinde ulaşmanın zorluğunu hâlâ yaşıyor: "Servis olmadığını söylediler. Yol ücreti de vermiyorlar. 'Bu tamamen bizim inisiyatifi-mize kalmış ve bunu ödeyecek bütçemiz yok, burası sanayi bölgesi değil, çok maliyeti olur' gibi açıklamalar yaptılar bize. Ben köyde yaşıyorum. Olduğum yerden iş yerine gelen araç yok ve mecbur sabah erken saatte kalkıp kendi imkanlarımla gelmeye çalışıyorum. Akşam da çıkışta evime geri dönebilmek için gene aynı zorluğu yaşıyorum."

VERİLEN SÖZLER TUTULMADI

Yaşadıkları sorunları anlatırken, "Ustaların bağırmasından tutalım da fabrika içinde yaşadığımız mobbingin haddi hesabı yok. Elektrikler kesiliyor, mecbur iş bırakmak zorunda kalıyoruz, sonrasında ise elektriğin olmadığı süreyi yine biz akşam ya da hafta sonu çalışarak telafi ediyoruz!" diyor. Geçtiğimiz mart ayında maaşlarının geç ödenmesinden kaynaklı bir günlük iş durdurma kararı alınan fabrikada yaklaşık 150 kişi çalışıyor. "100 kişi işinden atılma korkusuyla çalışırken biz fabrikanın dışına çıkıp çalışmayacağız dedik, insan kaynakları ve usta başı yanımıza gelip yaptığımız yanlış olduğunu, işe geri dönmemiz gerektiğini söyledi. Öğleden sonra tüm işçileri gönderip 'tatil' dediler. Ertesi gün işveren yanımıza gelip bizimle konuşmasını bekledik. Bu süreçte bizi içeri almadılar. Toplantıda işveren her şeyi düzelterceğini, servis verileceğini, yemekleri düzelterceğini, maaşları düzenli yatıracağını sözünü verdi" diye anlatan Sena, verilen sözlerin üzerinden 3 ay geçmesine rağmen işçilerin yaşadıkları sorunlardan hiçbirinin düzelmediği ve maaşların uzun periyotlarla yatırıldığına dikkat çekiyor. "Biz ilk başladığımızda 'bunlar cahil zaten, bir şey bilmiyor' diye üzerimizde çok fazla baskı kurdular, baş kaldıran veya ayak direyen biri olursa da gözünün yaşına bakmadan işten attılar" diye ekledi.

Kadınlar yaşadıkları yerde ülke ekonomisinin ve enflasyonun kurbanı. Bir şekilde ağır sömürü koşullarında çalışan ama bir yandan da hâlâ değiştirmeye umutla bakan kadın işçilerin hikayesi Sena'nın anlattıkları.

Görsel: Canva Pro

Hayatımızı yiyen SANDVIÇ

Yetiştirilmesi gereken sandviç siparişleri için bizi yarış atı gibi koşturuyorlar. Siparişleri yetiştirmede zorunlu mesai...

BEN 1 yıldan fazladır Unabella fabrikasında çalışıyorum. 20 yaşındayım. İşe başlamadan önce iş görüşmesi yaparken aklımın alamaya- cağı kadar vaatlerde bulundular. Yılda 4 ikramiye, asgari ücretin üstünde ücret alacağımı, yol yemek ücretinin ayrı verileceğini söylediler. Günde 8 saat çalışacağımı, fazla mesai yaptığımızda da ek olarak ücret alacağımı söylediler. Gerçeklik çok öyle değil. Bir kere günde 12 saat çalışma neredeyse kural haline gelmiş. Girişte ücretiniz neyse odur. Yol ücreti var sadece. İkramiyeler ödeniyor mu ödenmiyor mu belli değil. Vergi dilimlerinin olduğu aylarda ücretlerimiz asgari ücretin altına düşüyor. Görülmemiş bir mobbing uyguluyor. Her an azar işitirsin. En fazla mola süresi 15 dakikadır. Yetiştirilmesi gereken sandviç siparişleri için bizi yarış atı gibi koşturuyorlar. Siparişleri yetiştirmede zorunlu mesai... İşçi arkadaşlarla rekabet etmemize sebep olan kıskırtma ve dedikodularla aşağılıyorlar. Bir yıldan ve 6 aydan fazla olmayan sürelerle işçileri çalıştırıp kıdem ve ihbar tazminatlarından kurtulmayı da bir yöntem olarak kullanıyorlar. Ağır çalışma koşullarına itiraz eden kim varsa bugüne kadar hepsini işten attılar. İşçilerin arasında yapılan ayırım ve kayırmacılık işçileri birbirine düşman ediyor. Bu da bizim psikolojimizin bozulmasına sebep oluyor.

Antidepresan kullanmayan kadın işçi neredeyse yok.

Temmuz ayında bize zam yapılacak mı? Evimin kirası 10 bin liraydı, 20 bin lira olacak. Ev sahibi temmuzda zam yapacak diyen 3-4 işçi arkadaşımız işten çıkarıldı. Biz de çalışmak zorunda olduğumuz için çalışıyoruz. İnanın köleyi bile bu kadar günde 12 saat çalıştırmazlar. Yorgun ve bitkin bir halde evimize gidiyor, biraz uyuyup tekrar sabah işe geliyoruz. 8 saat çalışma hakkı. Fazlası ve hafta sonu çalışma iki yevmiyeli ücretle olması gerekiyor.

Kavgalar olduğunda idari müdür ve amirler komedi izler gibi bize bakıp güldüler, eğlendiler. Bunun kadar onur kırıcı, aşağılık bir şey var mı?

OSB patronlarının yüzde 70'i bunu yapıyor. Tazminat gaspı için 6 ay çalıştır, onu at yenisini işe al, boş vaatlerle işçiyi işçiye düşman et, kavga ettir. Her geçen gün tüm gerçeği görüyoruz. Ona göre biz de birleşip konuşuyoruz. İşçilerin hayaliyle, onuruyla kimse oynayamaz. 150 işçinin tamamı birleşip, sesimizi çıkarmazsak, 8 saat ücret uygulamasının uygulanması için mücadele etmezsek kölece çalışmaya devam ederiz. Nasıl olsa iş buldum ne olursa olsun demememiz gerekiyor.

*Unabella'da çalışan bir kadın işçi
Ümraniye/İSTANBUL*

Görsel: Canva Pro Kolaj

'Madem yeterli Şimşek asgari ücret alsın'

Yasemin ÖZTÜRK
Sincan-Ankara

Orman yangınları, erken seçim, üçüncü dünya savaşı ve anayasa tartışmaları ile Kayseri'den başlayıp sınır ötesine sıçrayan Suriye ve Suriyeliler haberleriyle temmuz ayına başladık. Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'in asgari ücretin yeterli olduğu ve asgari ücret artışının olmayacağı yönündeki açıklamalarını, Sincan Süleyman Şah Parkı'nda rastladığımız kadınlarla konuştuk.

Elif, Başkent Organize Sanayinde çalışan genç bir kadın işçi. Elif, Şimşek'in "Asgari ücret yeterli" iddialarına alaycı bir yaklaşımla tepki gösteriyor: "Ekonomik çöküşün de sorumlusu asgari ücretli-

lerle, EYT'liler. Asgari ücret yeterliyse, Şimşek asgari ücret alsın. Hem devlet tasarruf etmiş olur."

Türk-İş'in açıklı sınırını 19 bin lira olarak açıklamasına da tepki gösteren Elif, "Emekli maaşı, asgari ücret 40 bin olsa bu enflasyonla, bu vergilerle yine yetmez. Ailecek insanca yaşayabileceğimiz gelirimiz olsun istiyoruz. Türk-İş başta ekonomik sorunlar olmak üzere işçilerin sorunlarını çözmek için harekete geçsin, işçileri harekete geçirsin."

Elif'in işsiz kadın arkadaşı, Şimşek'in asgari ücrete zam istemenin popülist bir tutum olduğu iddialarına tepkili: "Mehmet Şimşek 17 bin 2 lira ile bir ay geçsin bakalım. Şimşek ailesinin günlük harcaması ne kadardır kim bilir. Biz hak-

kımızı arayınca popülist mi oluyoruz? İşsiz kaldım. Ekonomiyi biz bozmadık, kim bozduysa faturayı onlar ödesin. Hep birlikte ses çıkarmamız lazım."

İşçi emeklisi Arzu ve eşi emekliye yüzde 25'lik bir enflasyon artışı verilmesini eleştiriyorlar. Arzu, "Artış gibi gösterdikleri yüzde 25 enflasyon artışı zaten zam değil ki. Ayrıca 6 aylık enflasyon artışı sadece yüzde 25 değil çarşı pazara bakarsan yüzde yüz. Alım gücümüz düştü. Ne artışı?" diyor.

Bir başkası ekonomik sorunların gündemden düşürülmeye çalışıldığına dikkat çekiyor: "Özgür Özel diyor ki 'Geçim olmazsa seçim olur' Eee? Seçim oldu zaten. Artık işçiyi, emekliyi oyalamaktan vazgeçsinler. Erdoğan, Özel'i boşuna ziyaret etmedi. Bakın burada 7 kişiyiz. Eskiden emekliler kahveye giderdi, şimdi parklarda vakit geçiriyoruz."

ERİK LÜKS OLDU

Parkta karşılaştığımız bir başka emekli kadın Zeynep, "Geçen hafta elektriğe ve doğalgaza zam yapıldığı açıklandı. Kimse konuşmadı. Daha maaşları almadan zamlar başladı. Biz bunları takip ediyoruz. Politikacılar ne demiş artık dinlemiyoruz. Gelinim hamile. Canı erik istemiş, bize söyleyememiş, markete gidip birkaç erik yemiş. Durumumuz bu. Oğlum organi-

zede işçi, evli bir de çocukları var. Kiralar yüksek olduğu için evleri birleştirdik."

'ÇOCUKLARA HAYAL ETTİĞİMİZ GELECEĞİ SAĞLAYAMIYORUZ'

Üç çocuk annesi Nurgül, ev kadını. Eşi muhasebe bürosunda çalışan Nurgül, çocukları için kaygılı: "Eskiden eşim aylık ücretini alınca plan yapardık kira, faturalar, market, okul masrafı şu kadar diye. Şimdi sadece kirayı ve faturaları ödüyoruz, gerisi Allah kerim. Makarna, bulgur bulduk mu tamam. Çocuklarımıza hayal ettiğimiz bir geleceği sağlayamıyoruz. Okutmak masraflı. Çocuklar kısa yoldan meslek sahibi olsun derdindeyiz. İkizleri meslek lisesine göndereceğiz."

'BALKONA BİBER, DOMATES EKTİM ÇARESİZLİKTEN'

Eşi Ostim'de çalışan ev kadını Aynur, "Pazara ayda bir gidiyorum, yeşillik alıp dönüyorum. Balkona biber, domates, maydanoz, nane ektim. Ne olacaksa çaresizlik işte. Ailede durumu iyi olanların eskilerini giyiyoruz. Eşimle yıllarca çalışıp bir ev aldık. Şimdi çalışmıyorum. Kira vermiyorken bu durumdayız. Kirada olanları düşünemiyorum."

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

Mehmet Şimşek neyi başardı?

Hümeysra HANNARICI
Mamak/ANKARA

UZUN bir süredir Ankara, Mamak'ta yaşadığımız her kapıda yoksulluğun farklı biçimleriyle karşılaşıyoruz. Kadınlar özellikle yaz mevsiminin büyük bölümünü memleketlerinde geçireceklerini veya memleketlerinden yeni döndüklerini söylerken şehirde hiçbir şeye para yetiştiremediklerinden dem vuruyorlar.

Okulların yaz tatiline girmesi bile çocuklara beslenme hazırlamadıkları için bir avantaj olarak değerlendiriliyor. Kapıda sohbet ettiğimiz her evde laf lafı açıyor ve

sohbet Mehmet Şimşek'in açıklamalarına geliyor. "Neyi başardı bu adam? Ülke batarken bizim omuzlarımıza basıp çıkmayı mı?" diyor kadınlardan biri.

Krizin tüm faturasının işçilerin, emekçilerin omuzlarına yüklendiği konusunda, asgari ücretin bugün değil bir ailenin, bir kişinin geçinmesi için bile çok az olduğu konusunda hemfikir oluyoruz.

Fakat bu koşullardan nasıl sıyrılacağımız konusunda farklı şeyler söylenirse de ağırlıklı olarak "Bir şey olmaz, hiçbir şey değişmez" sözlerini duyuyoruz.

Baktığımızda her evde yoksullukla baş etmek için farklı yöntemler denendiği, evin farklı giderlerinden tasarruf edilmeye çalışıldığı gözlemleniyoruz. "Asgari ücrete zam yapılmalı" dediğimiz her konuşma "Ama olmaz, yapmazlar" diye bitiyor.

Sohbete durduğumuz her kapıdan benzer cümleler duyuyorken yaşadıklarımızda ortaklaştığımız farkına varmak, gücüne ve değiştirebileceğine inanmak taleplerimizi mümkün kılmanın yolunu açacak. Sorunlarımızı, yaşadıklarımızın sebeplerini ve çözümlerini konuşabileceğimiz alanlar bu değişimin önünü açmak için önemli bir yerde duruyor. İşte bu yüzden alanlarda yan yana gelmemiz gerekir.

Krizin yükünü "Temmuz'da zam yok!" diyerek katlayarak bizlerin sırtına yükleyen Şimşek'in mali programları ve AKP'nin politikalarına karşı "Ücretlere zam şart!" diyoruz ve 7 Temmuz, saat 17.00'de Sincan Kent Meydanı'nda buluşuyoruz.

Görsel: Canva Pro Kolaj

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

Sağlıkta yıkım programının barutu tasarruf paketi

Dilan GÜLTEKİN
SES Elazığ Şubesi
Kadın Sekreteri

Son günlerde herkesin gündemi kamuda tasarruf paketi. Bu paketteki tasarruf tedbirleri ile ekonomik krizin faturası yine halkın sırtına yüklendi. Sağlık çalışanları olarak biz de bu yükten payımıza düşeni aldık. İş yükü zaten ağırken bir de ücret yetersizliği nedeniyle uzun zamandır geçim sıkıntısı yaşıyoruz. Emekliliği gelenler açlık sınırının bile altındaki kalan maaşlarından dolayı emekli olmaktan korkuyor ve bu zorlu çalışmaya şartlarına rağmen çalışmaya devam ediyor. Ancak tasarruf paketi ile daha zorlu çalışma şartlarına mahkum ediyoruz. Fazla mesailerle koşullarımızı bir nebze rahatlatmaya çalışıyoruz. Ancak tasarruf paketiyle birlikte fazla mesai ücretlerimize de göz dikildi. Mesai ücreti yerine izin verilmesi ile ilgili iş yerlerine yazı geldi. Artık zorunlu haller dışında fazla mesai yapılamayacak. Evet fazla mesai zaten istenen bir şey değil ama bu durumda nöbetlerde birimde çalışan sayısı düşecek, çalışan hekime, hemşireye düşen hasta sayısı artacak bu da çalışma verimini düşürecek. Haliyle mobbing ve sağlıkta şiddet de artıracaktır.

ELİMİZDEKİ ELDİVENE, TUVALETTEKİ SABUNA GÖZ DİKİLDİ

Hastanelerde kullanılan malzemelerin kalitesi de gittikçe düşüyor. Örneğin eldivenler. Daha ilk kullanımda pudralı eldivenleri ellerimizi

çatlatıyor, ellerimizde kızarıklar meydana geliyor ya da alerji oluyoruz. Ha bir de elinize daha takmadan kağıt gibi yırtılıyor. Ama bizden bunu koruyucu ekipman olarak kullanmamızı bekliyorlar. Sanırım bu tasarruf paketiyle yakında onları da bulamayacağız. Hastane tuvaletlerinde sıvı sabun yok, havlu kağıt ve tuvalet kağıdı zaten hak getire. Tasarruf paketinden sonra durum ne olacak, düşünmek bile istemiyorum.

Bir de yemeklerden bahsetmek istiyorum. Yemeği kullanılan yağın kokusu ve tadı yüzünden yiyemiyorsun. Dışarıdan yemek mümkün değil. O kötü yemeklere mecbur bırakılıyor.

Malzeme eksikliğinden dolayı ertelenen, iptal edilen ameliyatlardan tut, yetersiz çalışanla sağlık hizmeti vermeye kadar daha pek çok sorun var. Ve tüm bu sorunların faturasını biz emekçiler çekiyoruz. Bazı alanlarda sağlık emekçisine ihtiyaçtan dolayı her ay bir sağlık emekçisi dışarıya gidiyor. Bu görevlendirmeler emekçilerin motivasyonunu düşürürken bu ay sıra kimde endişesi de yaratıyor. Görevlendirme ücretleri ise ya geç yattıyor ya da parça parça yattıyor.

'KPSS'YE HAZIRLANMAYI BIRAKTIM'

Kamuda tasarruf paketi en çok da yeni mezun olan sağlık emekçilerini umutsuzluğa itti. 3 yıl daha atanamayacak olmanın hayal kırıklığını yaşadılar. Bir öğrenci "Mezun oluyorum, büyük bir umutla atanmayı bekliyordum ama paket sonrası yapılan açıklamalarla birlikte KPSS'ye hazırlanmayı bıraktım. Ne de olsa bu krizde kimse emekli olmayacak, emekli tazminatı ve emekli maaşları ortada. Yani bizim atanmamız çok zor" dedi. Oysaki o kadar çok sağlık emekçisine ihtiyaç var ki.

Sağlıkta dönüşüm programı sağlıkta yıkım programı oldu adeta. Kamuda tasarruf paketininse var olan yıkımı daha da artıracak keskin. Şimdi hastanelerde tasarruf başladı ama birkaç ay sonra bunu daha derinden hissetmeye başlayacağız. O yüzden bu krizin bedelini ne halk ödemeli ne de sağlık emekçileri olarak bizler ödemek istemiyoruz. "Sağlıkta tasarruf olmaz" diyoruz.

Merve İLHAN
Tuzla-İstanbul

BİR arkadaşımızın annesi için verdiği mevlide gitmek için yola çıktık. Bu arkadaşımızla mahallede bir park buluşmasında tanışmıştık. "Daha önce tanışmış olabilir miyiz?" dediğimiz insanlar vardı ya, tam da öyleydi işte bizim sohbet. Daha ilk tanışmada yılların sohbetini yapmış olabiliriz.

Apartmanın önüne geldiğimizde girişte çocuklar, eve girdiğimizde ise mahalenin kadınları salondan kapı önü koridoruna kadar bizleri karşılıyordu. Gelen kadın hoca Kuran okuyordu, duaların ardından da vaaz vermeye başladı. O esnada mahallede daha önce denk geldiğimiz kadınlarla sessizce iki kelam ediyorduk. Vaazda konular birbiri içine girse de hoca en çok boykot ve israf meselesi üzerinde durmuştu. İsrail'in Filistin halkına yönelik saldırısı ile başlayan sohbette hocanın ağzından şu cümleler dökülmüştü. "Dünyamızda mazlum Filistin halkına zulüm yapılıyor ve insanlar öldürülüyor. Bu zulme karşı sessiz kalamayız." Bu cümleler karşısında bütün kadınlar üzüntülerini gerek kafa sallayarak gerek gözyaşları ile dile getirdi. Devamında ise bu zulmün karşısında sessiz kalmamak için boykot çağrısı yapmıştı.

Tam da burada yanımdaki bir kadın "Çocuklar istiyor, görüyor. Hangi birisini almayacağız?" derken diğer yanımdaki kadın yavaşça başını bana doğru eğerek "Börekçimiz var. Ekmek tekнемiz ora. Kimi ürünleri almayarak mı bu savaş bitecek? Savaşı başlatan

bizler miyiz? Biz çalışan insanlarız" dedi. Sohbet kendi aramızda böyle sürerken evin genelinde kadınların kafası önde, hoca ise kadınları boykot fikrine ikna etmek üzere sohbeti derinleştiriyordu. Devamında şu cümle çemberin genişlemesine olanak açmıştı: "Şimdi devlet niye bir şey yapmıyor diyeceksiniz? Devlet hangi birisini yapsın arkadaşlar? O yüzden bizim bir şeyler yapmamız lazım." Tam da burada "Devlet ne yapıyor ki?" bakışları ve fısıldaşmaları başlamıştı. Kadınlardan biri daha kızgın bir duruşla şu cümleleri söylemişti: "Devlet, devlet olsa biz bu halde olur muyuz? Bütün çileyi biz çekiyoruz. Gene bizi şöyle yapın, böyle yapın diyorlar."

HANGİMİZİN DOLABI DOLU?

Hararetili sohbet esnasında bahçede oyun oynamaktan susayan çocuklar su içmeye çıkarken, içeriden şu sesler gelmeye başladı. "Görünmemeniz lazım, siz erkeksiniz, inin aşağı..." Dolaptan kola şişelerinin içinden sular birer birer inerken, suyunu içen çocuklara merdivenlerden aşağı bahçeye dönmüştü. Konu nereden nereye derken tasarruf meselesine geldi. Girişi hocanın gene kendi cümlelerine bırakıyorum: "Bolluk içinde yaşıyoruz kadınlar. Dolaplarımız tıka basa dolu. Yazlık, yetmiyor kışlık. Yetmiyor köyden istiyoruz. Yapmayın, israf etmeyin. Yiyeceğiniz kadar alın."

"Hangimizin dolabı dolu ki?" diyor kadınlar. Bir kısım kafasını sallıyor tam bu esnada. Ama kadınlar daha yüksek konuşmaya devam ediyor: "Benim kocam işsiz, valla çocuk istemedikçe mideyi bastırın yeter diyoruz." Başka bir kadın "Ben her hafta pazara gidip sebze bile almıyorum. Çocuklar ne istese yok diyorum" diye anlatıyor. O sırada evin sahibi hocaya bakarak gülüyor, gülüyor, gülüyor. Sohbet biterken mutfağa hazırlık için kalktığımızda ise çocuklardan birkaçı gene su istemek için gelmişti. Dolabın içi mevlite dağıtılacak sayılı ayran, raflar taneli zeytin ve sarımsaktan ibaretti. Kola şişelerinde ise su vardı. Yüz yıl geçti, dolap boş...

Görsel: Canva Pro

SÖMÜRÜ VE NEFRET DÖNGÜSÜNÜ BİRLİKTE YIKALIM!

Ela AVA

“Biz de tacize uğruyoruz, sesimizi çıkaramıyoruz. Mahkemeye başvurmak istedik, bir şey çıkmaz dediler. Sürekli bu sorunlarla karşılaşıyoruz, evimize giderken bile korkarak gidiyoruz” demişti Sakarya’da Emami El Rahmun’un cenazesinde bir mülteci kadın. Emami El Rahmun 2017 yılında tecavüze uğrayıp daha sonra 10 aylık bebeğiyle birlikte öldürülmüştü.

Bir çocuğun istismara uğramasının ardından Kayseri’de başlayan ve farklı illere sıçrayan göçmenlere yönelik saldırılar çok farklı boyutlara ulaştı. Suriyelilerin evleri, arabaları yakıldı, darbedildiler. Antalya’da 17 yaşında Suriyeli bir çocuk öldürüldü! Suriye tarafında ise gösteriler yapıldı, bayraklar yırtıldı.

2011’DEN BUGÜNE

2011 yılında Suriye’de Esat’a karşı başlayan protestolar emperyalist güçlerin de müdahalesiyle savaşa sürüklendi. Bu çatışmalar sonucunda 250 binden fazla kişi öldürüldü, 11 milyondan fazla kişi de yaşamak için yollara düştü.

Esat’a karşı ÖSO ile iş birliği ve farklı biçimleriyle Suriye’deki iç dinamiğin doğrudan bir parçası haline gelen Türkiye, mültecilere sınırlarını açtı. İlk kafiye 2011 Nisan ayında Türkiye’ye giriş yaptı ve birkaç gün içinde Hatay’da ilk mülteci kampı kuruldu. Türkiye üzerinden Avrupa ve başka ülkelere de geçiş sürdü. Başta AB’de olmak üzere kurulan kamplarda kadınlar için zor günler daha yeni başlıyordu. İnsani yardımlar ve güvenliğin içler acısı olması ve kamplardan yansyanlar, durumun vahametini ortaya koyuyordu. Suriyeli kadınlar hijyen ürünlerine, suya ve elektriğe erişimin olmaması, tuvalet kapılarının kilidinin olmaması gibi birçok sorunla baş etmeye çalışıyordu.

2013 yılında Türkiye ve AB arasında Geri Kabul Anlaşması imzalandı. Bu anlaşmanın hedefi, AB sınırlarından geçişi kontrol altında tutmak için Türkiye’ye toplam 6 milyar Euro destek verilmesi ve Türkiye’yi “bekleme odasına” çevirmektir. AB sınırlarını kapattı, Türkiye’ye yaptığı ödemeler ise 11 milyon Euro’yu buldu.

İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı tarafından açıklanan verilere göre de Türkiye’de kayıt altına alınmış geçici koruma statüsündeki Suriyeli sayısı 9 Mayıs 2024 tarihi itibarıyla bir önceki

aya göre 4 bin 894 kişi azalarak toplam 3 milyon 115 bin 536 kişi oldu. Suriyeli sayısı 2017 yılından bu yana en düşük seviyesine geriledi. Birçok Suriyeli de kaydı olmadan yaşam sürdürüyor. Kayıtlı olan rakamlara baktığımızda da Suriyelilerin yüzde 73,4’ünün kadın ve çocuklar oluşturuyor.

SÖMÜR, SUSTUR DÖNGÜSÜ

AKP iktidarı sınır dışı operasyonlarını sürdürürken savaşın başladığı 2011’den 2014’e kadar Türkiye’de Suriyeli mülteci sayısı 3 yılda 1.5 milyona ulaştı. Hızlı bir şekilde artan mülteci sayısına ilişkin AKP, AB’den aldığı paraların küçük bir miktarını dağıtmanın dışında, toplumlar arası uyum sağlanmasından kaçınmış ve birçok sorunun çözümüne ilişkin hiçbir adım atmadı. AB ile yaptığı anlaşma sonucu aldığı milyarlarca Euro’nun akıbeti ise belirsiz. Hatta Avrupa Sayıştay’ı mülteci fonunun kullanımı ve denetlenmesi konusunda Türkiye’yi eleştirdi.

AKP’nin mültecilere ilişkin politikası, zaman ilerledikçe daha net ortaya çıktı: Sömür, sustur döngüsü. Sermaye için muazzam imkanlar yaratan bir ucuz emek ordusuna çevirdikleri mülteciler feci bir sömürü döngüsünün parçası oldular. Sermaye bunu iki yönlü kullandı: Birincisi, ucuz emek gücü olarak güvensiz ve kayıtsız bir şekilde Suriyeliler kölece çalıştırdı. İkincisi, yerli işçiyi “Sesini çıkarırsan daha ucuza çalışmanı var, atarım seni” diyerek baskı uygulamaya başladı, işçiler arasında rekabet ve kin ortamını oluşturdu. Sermaye, işçilere ödediği ücreti düşürmek için mültecilerin güvensiz koşullarını kullanarak işçiler arasında ırkçılık ve göçmen düşmanlığını örgütledi, ayrımcılığı yaydı. Aslında birlikte sömürülen işçilerin birleşip sermaye karşısında yürütebileceği mücadelenin önünü kesmeye çalıştı. Özellikle kadınlar zor şartlarda yaşam sürdürürken bin bir türlü tacize, tecavüze ve şiddete maruz kaldı. Çalışan işçi Suriyeli kadınlar bir yana birçok Suriyeli kadın fuhuşa sürüklendi.

NEFRET KİME YARIYOR?

Böylece sermaye ve iktidar el ele ucuz emek cennetini oluşturdu. Toplumun içinde de düşmanlık tohumlarını ekmeye devam etti. Sorunların yumak haline geldiği son süreç ise “Geri gönderelim, misafirlik bitti” tartışmalarını beraberinde getirdi. Öncelikle “misafirlik” meselesine bakalım.

Savaştan ve ölümden kaçan Suriyeliler belirli bir zaman anlaşması üzerinden Türkiye’ye gelmedi. 13 yıldır Türkiye’de yaşayan, Türkiye’de doğan, yaşamını yıllardır Türkiye’de sürdüren kişilere “misafir gitsin” demek gerçeklikten uzak. Gönüllü geri dönmeyen koşulları oluşmadan, zorla geri göndermenin sürekli öne sürülmesi de ancak göçmenler arasında korku atmosferini yayan ve emeği ucuzlaştıran ayrımcılığı tetikler. Keza AKP iktidarı da göçmen karşıtlığını örgütleyen muhalefet de bu koşulları oluşturmak için bir adım atmıyor. Suriye’de savaş ve kaos devam ediyor ve Türkiye hâlâ bu kaostan bir parçası. Kayseri’de başlayan linç girişimlerinin Erdoğan ile Esat arasında süren görüşmelerle aynı zamana denk gelmesi de manidar.

2023 genel seçimlerinde daha fazla gündeme gelen, CHP gibi burjuva muhalefet partilerinin bir seçim vaadi olan “Geri göndereceğiz” söylemleri toplumda birikmiş öfkenin hedefini şaşırmasına sebep oldu. Nasıl? Yoksulluğu derinleştiren, işçinin emeğine çöken, kötü yaşam koşullarına halkı mahkum eden, “yok” denen kaynakları gözünü kırpmadan tüketen, tüm vergi ve teşviklerin aktığı sermayeye yönelemedi öfke. Tüm kaynakların patronlara aktarılmasını sağlayan, halka “Kemer sıkın” diyen iktidara da bu denli yönelemedi. Ancak sömürülenlerin birbirine karşı örgütlenmesini harladı. Bu ortam Ümit Özdağ gibi ırkçı söylemlerle gündeme gelenlere “Sınırlara mayın döşeyelim” gibi insanlık dışı öneriler sunma fırsatı verdi. Ancak tüm bu ayrıştırma ve bölme hamlelerine karşı işçilerin birbirini ırkçı saldırılara karşı nasıl koruduğunu da gördük: Kayseri’deki saldırıların ardından Antep’te Suriyeli işçileri taşıyan servislerle yapılan saldırıyı BİRTEK-SEN üyesi işçiler engelledi.

İktidar nefret ortamını kurdu. Kaydı olan, olamayan birçok kişiyi geri göndermeye başladı. “Mülteci avı” için devriyeler oluşturdu. Bir korku atmosferi yaratarak insanları iş yeri ile ev arasına sıkıştırdı, geceye hapsetti. Bu arada kadınlar bu

süreçten en çok etkilenenler arasında yer aldı. Birçok yerde sadece erkeklerin geri gönderildi. Çalışma hayatına daha az dahil olan Suriyeli mülteci kadınlar bu sefer eş, çocuk ve yakınlarının olmadığı koşullarla burun buruna kaldı. Ekonomik olarak yaşamını sağlayan kişilerin yokluğuyla çocuklarla tek başına kalan kadınlar çaresizliğe sürüklendi. Nefret ortamının artmasıyla Suriyeli kadınlar ve çocuklar daha yalnızlaşmaya başladı. Dışarı çıkamayan; pazara, parka gidemeyen kadınlar eve hapsedildi. Daha fazla emek sömürüsü de peşinden geldi. Gece yarısı gizlice atölyelerde çalışarak yaşam sürdüren mülteciler bu sefer 3 kuruşa değil, 2 kuruşa razı olmaya başladı.

KADINLAR ŞİDDETE MAHKUM OLDU

Geri gönderme korkusuyla eve hapsedilen kadınlar aile içi şiddete daha fazla maruz kalmaya başladı. Suriyeli kadınlar gidecek yerleri, çalacak kapıları ve başvurabilecekleri hukuki mekanizmaları olmadığı için şiddete boyun eğmeye mecbur kılındı.

Türkiye AB ile anlaşmalarını delerek, uluslararası hukuka aykırı davranmaya devam ediyor. Sorumsuzluğunu had safhaya ulaştıran iktidar, her fırsatta mültecileri koz olarak kullanmaktan ve ateşe atılmaktan geri çekilmiyor. Bundan 4 yıl önceyi hatırlayalım. “Artık mültecileri barındırmayız, sınırı açıyoruz” diye AB’yi tehdit eden iktidar Yunanistan sınırını açtığını söyledi. Hemen ardından yaklaşık 70 bin mülteci Pazarkule’de sınırdaki bekleyerek Yunanistan’a geçmek istedi. Ortaya çıkan dehşet verici sahneler, çocukların ve kadınların Yunanistan askerleri tarafından biber gazına maruz kaldığını gösteriyordu. Mültecilere ateş ediliyordu. İktidar, AB ile yeni fon pazarlığı için bu vahşetin yaşanmasına izin verdi.

Fotoğraf: Rostyslav Savchyn/Unsplash

TÜRKİYE’de burjuva muhalefetin de örgütlediği göçmen karşıtlığı ve nefret söylemleri dünyadaki durumla paralel ilerledi. 2022’de Rusya- Ukrayna savaşının ardından Ukraynalıların da AB’nin farklı ülkelerine iltica ettiğine şahit olduk. Bunun yanı sıra Ortadoğu’da harlanan savaşın yarattığı göç dalgası da büyüdü. Son 3 yılda baktığımızda AB’de aşırı sağ partilerin mülteciler üzerinden sürdürdüğü propaganda da birbirine benzer. İtalya, Almanya, Fransa, Hollanda gibi AB ülkelerinde ve İngiltere gibi ülkelere mülteciler üzerinden sürdürülen aşırı sağ propaganda Ru-

anda planı gibi insanlık dışı uygulamaları da peşinden getirdi, getiriyor. AB parlamento seçimlerinin ardından da aşırı sağ çok belirgin bir şekilde ivme kazanıyor. Bu demek oluyor ki esas propaganda ekşenini mülteci düşmanlığı üzerine kuran aşırı sağ, bir yönüyle karşılık da buluyor.

Göçmenlere yönelik nefret ve ayrımcılık ve bu vesileyle üretilen “millî” söylemin yanı sıra kadınların, işçi ve emekçilerin hakkını gasbedecek aşırı sağa karşı eylemler de gerçekleşti. Fransa’da kadın

örgütlerinin aşırı sağın yükselişine karşı gerçekleştirdikleri eylemler, bu duruma iyi bir örnek.

Türkiye’de ve dünyada yaşananlar birbirinden bağımsız, ayrı süreçler değil. Emperyalizm kendi içine girdiği çıkmazların üzerinden atlamak, küresel anlamda sermayenin yeniden üretimini ve işçi sınıfının sömürüsünü garanti altına almak için Türkiye’de de, Avrupa’da da aşırı sağ ideolojileri bir can simidi misali yanında tutuyor, ihtiyaç duyduğunda ona sarılıyor.

ŞİDDETE, İSTİSMARA VE AYRIMCILIĞA KARŞI BİRLİKTE MÜCADELE

KADIN Cinayetlerini Durduracağız Platformunun raporuna göre 2024’ün ilk 6 ayında Türkiye’de 207 kadın ve kız çocuğu öldürüldü. Kadınlar en çok eşi, eski eşi, sevgilisi, babası, abisi ve ailesi tarafından öldürüldü.

AKP iktidarı bugüne kadar şiddeti pirinç tanesi kadar geriletmedi. Tersine, besledi. İstanbul Sözleşmesinden çıkmak, kadınları koruyan tek kanun 6284’ü hedef almak ve peş peşe gelen yargı paketleriyle yıllar içerisinde kadınları koruyacak hiçbir mekanizma oluşturmadı, şiddete ve ölüme zemin hazırladı.

Çocuk istismarına çeşitli yollarla kılıf bulmaya çalışan, çocuk istismarını meşrulaştıran yasalar yapan iktidar yerli, göçmen fark etmeksizin çocukları ateşe attı. Adalet Bakanlığının 2023’e dair verileri “çocuk istismarı” suçundan açılan dosya sayısının 31 bin 216’ya dayandığını gösterdi. Bu dosyalardan birini hatırlayalım; 2023 yılında Kilis’te yaşayan 9 yaşındaki Suriyeli Gina Mercimek komşusu tarafından istismara uğradıktan sonra öldürülmüştü. Dolayısıyla şiddet, taciz, tecavüz ve cinayet ulus kimliğine bağlı olmaksızın devlet mekanizmasının koruyucu ve işler bir durumda olmamasıyla ortaya çıkıyor.

Burada gerçekten tek yol var. Binlerce kez tekrarlamaktan yorulmamamız lazım: Birlikte mücadele!

Tipki iktidarın İstanbul Sözleşmesinden çekildiği dönem mülteci kadınların İstanbul Sözleşmesi için yerli kadınlarla sokağa çıktığı süreçteki gibi. Kadınların mücadelesi sınırları, ırkları ve ulusları aşmadığı müddetçe kazanamayız.

Görsel: Freepik

Fotoğraf: Ekmek ve Güllü

Fransa’da 2018’de göçmenlerin haklarını gasbedecek bir yasa tasarınsı karşı gerçekleştirilen bir eylem. (Fotoğraf: Unsplash)

Fotoğraf: Canva Pro

Hayatlarımıza atanan kayyuma karşı bir araya!

Merve KARATAŞ
Antep

2016 yılından itibaren iktidarın halkı dize getirme çabası ve yönetim şekli haline getirdiği kayyum politikaları, bugün de Hakkari Belediyesi Eş Başkanı Mehmet Sıddık Akış'ın tutuklanması ve yerine Hakkari Valisi Ali Çelik'in kayyum olarak atanmasıyla devam ediyor. Tek adam yönetiminin hukuktan tasarruf ede ede kısıntı bırakmamasının üzerinden bir hayli zaman geçse de "Hukuk gereğini yaptı, yapmaya devam edecek" açıklamaları da pek çok kentteki tepkiye rağmen kayyum siyasetinde ısrar edileceğinin sinyalini veriyor.

Kayyum siyaseti, bir yandan Kürt işçi ve emekçilerin talep ve ihtiyaçlarına kapıların kapandığı, sefalet koşullarına el ayak olunduğu, iktidar yandaşlarına rantın bölüştürülerek belediyeleri borç içinde yüzdüren bir uygulama. Öte yandan da halkın yaşamını baştan aşağı değiştiren; iradesini, kimliğini, dilini, hafızasını, kültürünü adeta bir intikam duygusuyla yok etme/kendine göre şekillendirme üzerine kurulu antidemokratik bir politika.

KAYYUM KADINLARDAN NE İSTİYOR?

Kayyum politikalarının ağır sonuçlarını ise en çok kadınlar yaşıyor, kayyumlar öncelikle kadınların yaşamına ve kazanımlarına göz diyor. Kadınların elde etmiş olduğu tüm

olanak ve birikimler yok ediliyor. Hatırlayalım:

-2016'da başlayan kayyum dalgası ilk olarak kadın sığınmaevlerini, kadın politikaları müdürlüklerini kapatmıştı. Kadın çalışanların görevine ya son verilmiş ya da görev yeri değiştirilmişti. Kadın merkezlerine başvuran şiddet mağduru kadınların dosyalarına el konulmuş ve yaşamları hiçe sayılmıştı. Kadın merkezlerinin binaları da iktidara yakın oluşumlara koşulsuz devredilmişti.

-Yıl 2019. Diyarbakır, Van ve Mardin Büyükşehir Belediyelerinden başlayarak devam eden irade gaspları, kadınlar için yine yaşamlarının ve haklarının gasbedilmesi anlamına geliyordu. 2016'da kayyum sonrası sürdürülen uygulamalar bu dalgayla da devam etti ve kadın çalışanların işine son verilerek açlıkla cezalandırıldı. Kadın sığınmaevleri, konukevleri, danışma ve dayanışma merkezleri vb. alanlar ve uygulamalar ya kapatıldı ya da işlevsiz hale getirildi.

İktidarın kayyum siyaseti, kadınların şiddete maruz kaldığı durumlarda başvuracağı bir kurum bırakmayarak ya da var olanı işlevsizleştirerek bölgedeki kadınların yaşamına da kayyum atamak anlamına geliyor. Nitekim bölgede cinsel saldırı, kadın cinayeti, şiddet, istismar, madde bağımlılığı oranlarındaki artış da bir gerçek olarak önümüzde duruyor. Elbette özellikle bölgedeki kadınların bugün daha ağır yaşam koşulları ile mücadele etmek zorunda kalması sadece kayyumların bir sonucu değil. Bölgede sürdürülen savaş po-

litikalarının bir parçası olan kayyum siyasetinin, ilk olarak kadınların kazanımlarına karşı saldırıya geçmesi de tesadüf değil.

İKTİDARIN ZORUNU KABUL ETMEYELİM

AKP-MHP iktidarının dünden bugüne hayatın her alanında işçileri, emekçileri ve halkları politik-ekonomik-sosyal açıdan kuşatıyor. Fırsatını buldukça kadınların kazanılmış en temel haklarını dahi tartışma konusu haline getiriyor, yoksul emekçi kadınları açlıkla baş başa bırakıyor ve şiddet faillerini cezasızlıkla ödüllendiriyor. Kadın düşmanı taret-cemaat gibi oluşumlara her mahalde alan açarak kadınların günlük yaşamında buraların iktidarın sopası gibi hareket etmesini sağlıyor. Merkezi iktidar kadın düşmanı, gerici politikaların dozunu her geçen gün arttırarak kadınları güvencesiz ve güvensiz bir yaşama mahkum ederken yerel yönetimler de bu saldırıları meşru kılıyor, hatta yerel asayişin sağlanması için resmen görev alıyor. Kayyumlar ile hız kazanan kadın haklarının gaspı, AKP-MHP iktidarının kadın karşıtı politikalarının da bir nevi teşhiri oluyor. Ancak demokrasi kangreni kayyumların, kadınların yaşamlarına ve haklarına dönük bu saldırıları devam ettireceği ve merkezi yönetim anlayışına göre yeniden dizayn edeceği açık. Çünkü birbirinden beslenerek güç alan tek adam yönetimi ve onun yerel yönetim mekanizmaları, itici bir güçle karşılaşmadığı sürece başta bölgede olmak üzere tüm kadınlar için yaşamı, içinden çıkılmaz bir çukura dönüştürme hedefinde. Yakın zamanda Diyarbakır'da, ahlak beçliliğini kuşanmış bir grubun, bir sitenin havuzunda yüzmek isteyen

*İktidar,
kayyum
atarken de
kadınlara yönelik
politikalar üretirken
de "Sizin kendi
yaşamınıza dair söz
hakkınız olmayacak"
diyerek kendi zorunu
kabul ettirme
peşinde.*

kadınlara "Sizin ağababalarınızı öldürmüşüz. Mezarları bile belli değil", "Havuzu kapattıracağız, çimento dökeceğiz" diyerek saldırma cesareti de buradan geliyor.

Aslında iktidar, kayyum atarken de kadınlara yönelik politikalar üretirken de "Sizin kendi yaşamınıza dair söz hakkınız olmayacak" diyerek kendi zorunu kabul ettirme peşinde. Tam da bu nedenle, yıllardır süregelen ve son seçimde Van'da denenen ancak başarılı olmayan; bugün ise Hakkari halkının iradesini hiçe sayan kayyumlara, nerede yaşıyor olursak olalım sözümüzü birleştirerek ses çıkarmamız gerekiyor. Şiddetsiz, eşit ve insanca bir yaşam talebimize bir adım daha yaklaşabilmek ve irademizi güvence altına alabilmek için önümüzde duran tek seçenek bu. Aynı kaynaktan beslenen ve biri var oldukça diğeri güçlenen bu saldırılara karşı mücadeleyi ortaklaştırmak bugünün en acil ihtiyacı.

Görsel: Canva Pro yapay zeka aracı

ÖRÜNTÜ

Filiz GÜR*

“ Kendimi bildim bileli bu tür kaygıların acısını çektim ve bana emanet edilmiş herhangi bir canlı varlık hayatta olduğu sürece bunun acısını çekmeye devam edeceğim. Bu ağır yük hakkında hep sustum; diğer kadınlar da zaten benimle aynı durumdaydı. Bu nedenle giysiler, arkadaşlar ve tiyatro hakkında gevezelik etmeyi yeğliyor ve gözlerimize bizi yiyip bitiren o endişeyle, gülmüyorduk. Her birimiz nedenini biliyorduk, bu yüzden bunu hiç konuşmuyorduk. Sevebilme becerisi için ödenen bedel buydu işte.”

Duvar, Marlen Haushofer

Geçtiğimiz bir aydır, dünyanın kendi gündeminin ağırlığının yanına kişisel gündemimin ağırlığı eklenince bilinçli çabayla kendimi anlamlı bir yerde tutmam zorlaştı. Savruldu. Biri üniversite sınavına, diğeri lise sınavına giren iki çocuğumla ciddi bir kaza tehlikesi geçirdik. Kaza anında değil ama sonrasında, bir buçuk yıldır bizi maddi manevi meşgul eden bu sınavların bize bir şey olması durumunda hiçbir anlamı kalmayacağını idrak ettim. Onca ter ve gözyaşı... Hem anne hem baba olmaya çalıştığım yine de iktidarımın ezmeden gelecekle ilgili tedbir almaları için çırpındığım çocuklarımla bir uçurumdan aşağı yuvarlanacaktık. Anlam bunun neresindeydi? İktidarımın ezmemeye çalıştığım çocuklarım, annelerinin bir anlık dikkatsizliği sonucu arabanın tonlarca ağırlığı altında can verecekse yani?

Kadın olarak daha önce yapamayacağım söylenmiş şeyleri yapma iddiamdan

vurulmuştum. Bu iddianın ömrüm boyunca beni ne kadar yorduğunu, içim boşalarak görüyorum ve fakat iddia orada duruyor. Kazadan sonra dahi Maraş, Urfa, Antep, Adana, Adıyaman, Mardin, Diyarbakır, Kayseri... ağız burnu toparlanmış arabaya binerek devam ettim. İçimde kalbi pır pır, evlatları ateşlenince bir şey olacak diye gözünü kırpmayan anneliğim titriyordu. Ama yine içimde dipdiri bir iddia, çıktığı yolu gitmeye çalışıyordu. Kimseye bir şey olmadan herkesi gezdirip eve geri götürecektim. İddianın yanı sıra olağanın dışında yaşadığım bu deneyim benim uzamımı, uzayımı da değiştirmişti. Kendi ölümlülüğümün bilgisinin güncellenmesi, birdenbire normalde yapılamaz olan çok şeyi yapılabilir hale getirdi benim için. Gitmek istediğim yerlere gitmeli; yaşamak istediğim şeyleri elimde eğip bükmeden, mikroskopla incelemeyen yaşamalıydım. Tabii bunların da değişik sonuçları var, olacak. Olsun.

Birkaç yıl önce ehliyet aldığımda burada bir yazı yazmıştım. O zamandan beri pek çok uzun yol deneyimim oldu. Kaçmadım uzun yoldan. “Yapamazsın” diyen olmadı ama “Nasıl yaparsın?” diyen oldu. Nasıl yaparım sorusuna kendi adıma yanıt vermiyorum ben. Benim gibi bazı becerileri atıl kalmış herkes adına yanıt veriyorum. Zaten o yüzden bu bir iddia. Her bir adımda titremediğimi söylesem yalan olur. Ben böyle bir kazanın hemen ardından yine de arabaya binerken Adana’da başıma başka bir şey geldi. Adeta yenildim.

‘ZATEN KADIN’ OLUYORUZ

Sıcaktan olsa gerek; Adana trafik

ışıklarında yan yana, simetrik 3 sıra araç olacağına çarpık çurpuk 7-8 araç, burunlarını birbirinden farklı uzaklıklarda uzatmış ve zil sesiyle start verilen ralliçiler gibi bekliyorlardı. Ben de aralarında bir yerlere sıkışmıştım. Yeşil ışığın yanmasından kısa süre sonra “tak” diye bir ses geldi solumdan. Bir arabaya vurma sesi. Nasıl olabileceğini çok aklıma almamıştı, düz gidiyordum ama henüz kadın olan ben hemen ileride sağa yanaştım. Benim arkamdan yavaşan Adanalılığı esmerliğiyle tescilli bir abimiz idi araçtan. Ellerini yüce mevlaya kaldırmış, muhtemelen arbede çıkısa döveceği bir erkek yerine bir kadınla karşılaşmaktan içerlemiş bir ifadeyle “N’aptın kardeşim sen?” dedi. Bu noktadan itibaren tüm hemcinslerimden özür diliyorum. Çünkü “N’aptın kardeşim sen?” sorusu ortada bir kusur varsa onu kesinlikle benim yapmış olabileceğime beni anında ikna etmişti. Ötesini berisini aramadım. Abimize zararı neyse telafi edeceğime dair tüm kanıtları vererek yola devam ettim. Ama hatırlayın. Birkaç gün önce ölme tehlikesi atlatmıştım. Yaklaşık 5 dakika sonra gecikmiş bir tepki olarak sinir krizi geçirdim. Kavşağın içinde dörtlüleri yakıp, “Gidemiyorum” diye ağlamaya başladım. Gidemiyordum. Belki 2 dakika ağladıktan sonra burnumu çekip, sinyal verip yola devam ettim. Bu Adanalı kardeşimiz beni bir saat içinde aradı ve zararının bilmem ne kadar olduğunu bildirdi. Suçluluk duygum o kadar yüksek ki abimizi “Adana’da Çarptığım Adam” olarak kaydetmişim. “Abicim gözünü

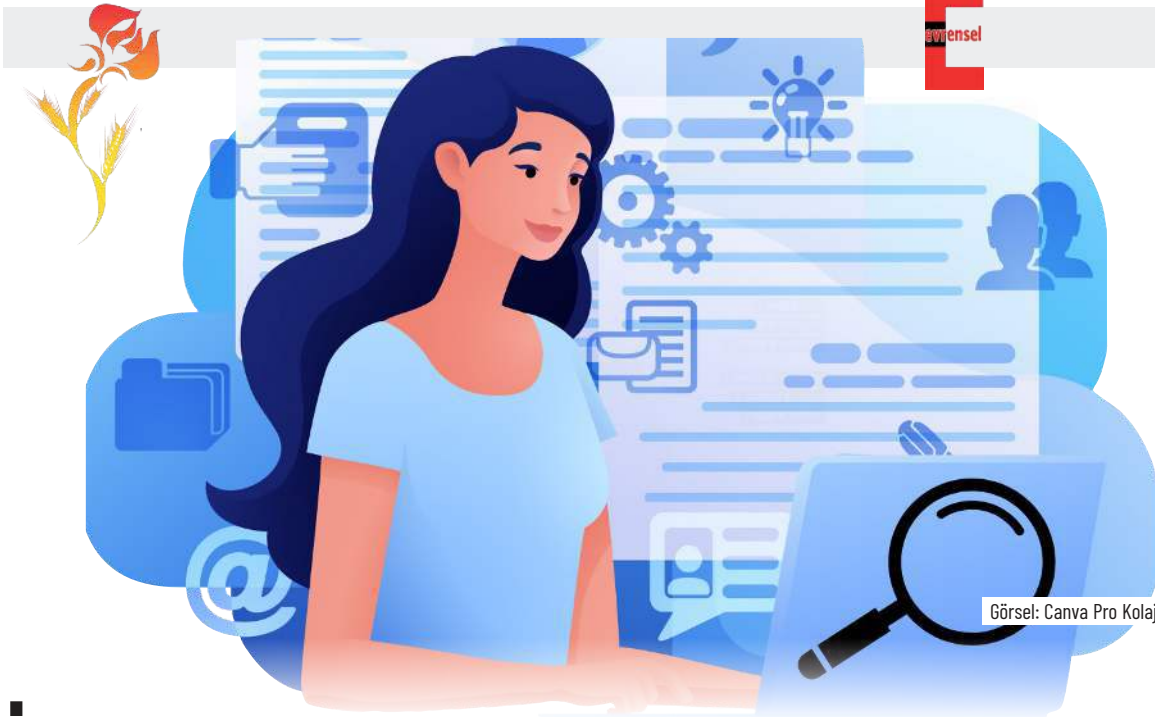
seveyim, başıma neler neler geldi zaten. Daha düzgün bir fiyat söyleyen bir şeyler bul” ricamı kırmayarak bir saat içinde söylediğinin yarısı kadarını isteyen bir telefon etti. Tamir masrafını yolladım.

Sonradan benim aracın boydan boya çizik, onun ayna altında yarım karış iz olması gerçeğinin ışığında aslında abimizin beni hırpalamış olduğunu öğrendim. Bunun peşine maddi anlamda asla düşmedim. Manevi anlamda da burada düşünüyorum. İlk suçlama cümlesiyle devalüe olan, ilk suçlama cümlesiyle geriletilen kadınlığının hesabını tüm dünyadan soruyorum. Biraz teşekkürlü olsak, biraz fazla gülümsesek, biraz doğrudan konuşsak hafif bulduğumuz bu dünyaya fazla geliyoruz. Herkesin yapabileceği bir hatayı yapsak “zaten kadın” oluyoruz. Ve ben tüm bunları bilirken ve iddia haline getirmişken dahi buradan vuruluyorum. Kendimi teorimin pratiğinden kalmış bir halde yerden kaldırmam uzun sürüyor. Gördüm çünkü o titrek örüntüyü. Yapı taşımın desenlerini.

Aracın arkasında oturan kızım Ayşe ve kuzeni Elif bu deseni modellemesin diye günlerce yola devam ettim. Kızımı ülkenin 8 farklı şehri gezdirmiş ve tek parça olarak eve getirdikten sonra yatağıma kıvrılıp ağladım. Dışarıdan bakan birileri “Ne cesur kadınsın” dediler, bilmeden.

Cesur olmak istemiyorum. Sevmeye ve sevebilme kabiliyetimi yitirmeden, anlamlı bir yaşam sürdürmek istiyorum. Mümkünse iddiasız. Mümkünse titremeden...

*filizy63@gmail.com

İş ilanı gruplarından öne çıkanlar

Cemre KAVUKER
Kocaeli

İş aramaya başlama serüveni artık daha pratik yollardan olabiliyor. Çeşitli iş bulma platformlarının hatta uygulamalarının olması başvuru yapabileceğimiz onlarca, yüzlerce seçenek sunuyor önümüze. Daha kurumsal gözükken bu yerlerin yanında bir de sosyal medya hesaplarında paylaşılan ilanlar var. Facebook'ta iş ilanı gruplarındayız: Çeşitli koşullar sunarak iş arayanlar, çeşitli koşullar sunarak iş ilanı paylaşanlar.

İlk gördüğüm ilan "Muhasebeci bayan araniyor, 24-26 yaş arasında." Çok az kriteri olan bir iş. "24-26 yaş arasında bir bayan" olmam yeterli. Muhasebe bilgimin olmasına ya da çeşitli yasaları bilmeme gerek yok. İlanı paylaşan kişiye mesaj atıyorum. Çünkü iletişim için bir numara bırakmamış. Bu yazı yazılırken de hâlâ cevap gelmemişti. 28 yaşında biri olarak kriterlere uymasam da şansımı denemiştim ama olmadı.

Başka ilanlara bakmaya devam ediyorum. Kadın asistan arayan bir kadının paylaşımını görüyorum. 35 bin lira maaş, 3 bin 500 lira yemek parası, 3 bin 200 lira yol parası, günde 7 saat çalışma, hafta sonu tatil. Kişisel asistan arıyor kendisine. Ama sadece kadın. İlanın başında, ortasında, sonunda. Kendince dikkat çekeceğini düşündüğü her yere "kadınlar başvursun sadece, erkek istemiyorum", "sadece kadınlar" gibi çeşitli cümleler eklemiş. Yine iletişim numarası yok. Paylaşan profile baktığımda bir kadın fotoğrafı var. Listesinde 4 arkadaş var ama başka hiçbir paylaşımı yok. Paylaşımındaki yorumları ise kapatmış. Hem iş ilanı verip hem de tüm iletişim yollarını kapatan bir profil. Tüm cazip koşullarına rağmen.

İŞSİZLİĞİ FIRSAT BİLENLERE DİKKAT!

Bu iş arama gruplarında en yaygın olan işlerden biri de evde parça başı iş ilanları. İletişim numarası olmadan bir siteye ya da WhatsApp grubuna yönlendiren ilanlar var. Bu siteye girdiğinizde sizden kimlik fotoğrafınızı istiyor öncelikle. Güvenmediğim bir site olduğu için kimlik fotoğrafımı yüklemiyorum. Paylaşım altındaki yorumlara bakınca pek çok kişinin şikayet ettiğini gördüm. Parça başına üç beş lira alabilmek için bu siteye güvenen ve hüsrana uğrayanlar...

İş arama sürecinde "Bir umut bunları da deneyeyim" diyenlerin pek çoğu ya böyle ucu boş ilanlarla karşılaşılıyor ya da yemeği, servisi lüksmüş gibi vadeden patronlarla.

Grupta dolaşmaya devam ediyorum. "Danışma görevlisi erkek araniyor" ilanını görüyorum. Çalışma koşulları, günde 12 saat, iki vardiya, 25 bin lira maaş. Tüm bilgi bunlar. Günde 12 saat çalışıp ayda sadece 25 bin lira verecekler. İlanda olan numarayı aradığımda bilgi alamıyorum çünkü erkek personel aradıklarını söylüyorlar.

Başka bir ilana bakıyoruz. "Bay-bayan kalite kontrol ve paketleme personelleri", iş için gerekli koşullar yazıyor, en altta da "maaş+ ssk+ yemek+ servis + devamlılık primi+ market çeki (3 ayda 1)" yazıyor. Grupta ilanlara bakmaya devam ederken en çok gördüğüm ifadelerin bir benzeri. İlanlarda yan haklar kısmının en başında yol ve yemek ibarelerini özellikle belirtiyor olmaları çalışma koşullarının durumuna dair de ipucu veriyor. Üstelik bunlar tek değil, çok-

ça böyle ilan var. Burada okurken "Olur mu böyle şey canım, kim başvurur buna" diye düşündüğümüz tüm ilanlara elbet başvurular oluyor. Çünkü ekonomi politikaları kötü çalışma koşullarını ayırt etmiyor.

BİR ÇALIŞMA BİÇİMİ OLARAK 'ÖĞRENCİ ÇALIŞMASI'

Gruplarda gezerek en çok karşıma çıkan ilanlar depo elemanı ilanları oldu. Özellikle öğrenci, 18 yaşını doldurmuş personel ilanları. Öğrenci çalışması olarak da geçiyor bu işler. Depo içerisinde ürün toplama ya da paketleme yapıyorsunuz, çoğunlukla 8-12 saatleri arasında süren işler Kocaeli'de üniversite öğrencilerinin yaygın olarak çalıştığı işler haline geldi. Öğrenciler günlük olarak ücret alarak çalışabiliyor, patronlar sabit bir personel çalıştırmadan işi döndürebiliyor. Orada sabit çalışanlar açısından gelen öğrenciler işlerini hafifletse de iş durumunun adil olmadığını biliyorlar. Bu işlere giden gençlerle konuştuğumuzda asgari ücretin üzerinde bir miktara çalışmış olduklarını söylüyorlar. Üstelik istedikleri zaman gitme hakları da var. Oysa depo çalışanları açısından gerçekler asgari ücret ve mesai ücretleri olarak karşımıza çıkıyor.

'Öğrenci değil müşterisin' diyorlar!

ÖZEL bir tekstil firmasında tasarım asistanı olarak çalışıyorum. Şu an bir aylık zorunlu stajımı yapıyorum. Ama stajım olmasa bile bu yaz okul için gerekli harçlığı çıkartmak için çalışmayı zaten düşünüyordum. Ama staj maaşı okul harçlığını çıkartmak için asla yeterli değil. Genelde firmalar "Tecrüben yok, iş yükün az" gibi saçma bahanelerle staj maaşını aşırı komik rakamlara düşürüyor. Stajyerlerin emekleri hiçe sayılıyor. Mesela ben bu sektörden bütün yaz çalışabileceğim düzenli bir iş bulmak istedim ama firmalara staj konusu açıldığında karşılarındaki insanı ciddiye almıyorlar. Bazı firmalar asgari ücretin yarısı kadar bile staj ücreti vermiyor. Hem okuyup hem çalışması gereken öğrenciler için çok zor bir durum.

İstanbul Aydın Üniversitesi bu yıl öğrenim ücretlerine yüzde yüz zam yaptı. Diğer arkadaşlarım ve ben de dahil öğrenim ücretlerine gelen zammın fahiş bir zam oranı olduğunu düşünüyoruz. Benim ailem şu an bu ücreti karşılayabilecek durumda. Fakat kışın harcamalarımız arttığında, okulun da bize diğer yıl fahiş bir zam uygulamayacağını bir garantisi olmadığını düşününce zorlanmaya-çagımızın hiçbir garantisi yok.

DERS MASRAFIYLA EĞİTİM MASRAFI ÇOK ARTIYOR

Bölümümde hem okuyup hem çalışan çok fazla arkadaşım var. Çünkü bölümümüz uygulamalı dersler de içerdiğinden masraflı bir bölüm. Ders içi harcamalarımız oluyor ve okul ücreti de buna eklenince okulun aylık harcaması oldukça fazla oluyor.

Bölüm ve stajdan vakit kaldıkça sosyal aktivitelere katılmaya çalışıyorum ama zaten oldukça yoğun bir bölüm olduğu için pek boş vaktim kalmıyor. Boş vaktim olsa bile bazen bir sinema ya da konser biletine o kadar para verecek hevesi kendimde bulamıyorum, bu sebeple okulun içindeki çeşitli kulüp aktivitelere katılmaya çalışıyorum.

*İstanbul Aydın Üniversitesi Moda Tasarımı
Bölümü öğrencisi
İSTANBUL*

Geçineyim derken tongaya düştüm

Ben Gülten, 3 çocuklu bir anneyim. Şubat ayında kızımın evden çalışmak üzerine konuştuğum ve Instagram'da evden yapabileceğim bir iş arayışına koyulduk. Bir sabun paketleme ilanı görüp kızıma gösterdim. O da biraz kontrol etti, geçmiş paylaşım ve yorumları inceledi. Gayet inandırıcı görünüyordu. Biz de Instagram'da paylaşmış oldukları Whatsapp iletişim numarasına yazdık. Hemen geri dönüş yapıldı.

İlk olarak detaylı bilgi almak istediğimi söyledim. Karşımdaki kişi bana;

“Merhabalar efendim, paketleme acentesi olarak yıllardır evlere iş dağıtarak istihdam sağlıyoruz. Öğleden sonra 5'ten önce verilen siparişler aynı gün kargoya verilir. Önceliğimiz çalışanların memnuniyeti. Bu bizim için çok önemlidir. İş hayatımız, bu yöndeki bireysel ve profesyonel talepler sayesinde kapasitemizi arttırarak ve çeşitlendirerek devam etmektedir. İnternet üzerinden evlere ek iş olarak istihdam sağladığımız için ödemeler çıkar...” gibi uzun ve inandırıcı bir bilgilendirme mesajı gönderdi.

Artık ikna olmuştum. Zaten ihtiyacım da vardı. Benden işlemi başlatmak için para istendi: “Efendim, ilk işinizde kargo kaydı sağlanabilmesi için ilk ödeme sizden alınıyor. 90 saniye içerisinde IBAN'ınıza iade ediliyor.” Sonra gereken bilgileri yolladı. Ben de 550 lira yolladım.

Arkasından girişimi yaptığımı yazdı ve bana bir bilgi metni daha yolladı.

“Üyelik ve iş siparişleri işlemlerinizi başlatıldı. Efendim, kargo ücret ödemesi sistem üzerinden adres mesafesine göre ve ürünün ağırlık/boyutuna göre 5.234,84 TL ile birlikte yıllık olarak vergi ve fatura işlemleri firma tarafından karşılanacağı için kaydımız oluşmuş olacak ve bir yıl boyunca dilediğiniz ay, dilediğiniz kadar iş alma hakkımız olacaktır.

Kargo ücreti ödemesi ve ilk ayınız olduğundan kaynaklı sistemden otomatik olarak sizler adına oluşması için kargo ücreti ödemesini siz sağlıyorsunuz ve ödemenizi sağladıktan sonra ödemeniz tamamlanıp 90 saniye içerisinde iade gerçekleştiriliyor.”

Bu metnin üzerine ben de geri alacağımı düşünerek yeniden 5 bin 234 lirayı yatırdım. Fakat bunun arkasından bir mesaj daha geldi. Bu seferde 8 bin lira yatırmam gerektiğini söylediler.

SÖĞÜŞLE BABAM SÖĞÜŞLE

Daha önce böyle bir şeyden bahsedilmediğini, bu parayı yatıramayacağımı söyledim. Bana yasal bir belge gibi

Kadınlar yoksullukla boğuştuğu süreçte bundan faydalanmak isteyen sim-sarlar da çoğaldı. Gülten, başvurduğu bir paketleme işinde nasıl dolandırıldığını, başka kadınlar da bunu yaşamamasın diye anlatıyor.

Görsel: Canva Pro Kolaj

hazırlanan bir evrak fotoğrafını attı. Bu parayı ödemezsem yasal işlem başlatılıp daha fazla ödeme çıkacağından, cayma bedeli ödeyeceğimden ve hatta hapis cezası alacağımdan bahsedildi. Beni başka bir kadına yönlendirdiler.

Beni arayan bu kadına, bana bu ödemelerden hiç bahsedilmediğini söyledim. “Şimdi ben bildiriyorum ama hiç merak etmeyin. Bunlar tamamen güvenlik amaçlı, paranın hepsi geri hesabınıza yatırılacak” dedi. Kendisinin de bir kızı olduğunu ve şu an hamile olduğunu söyledi. Çünkü ben kandırıldığımı düşündüğümü söylemiştim. O da duygu sömürüsü yaparak beni ikna etti. İstenilen bu parayı da birilerinden borç olarak yatırdım. Hâlâ

dolandırıldığımı düşünmek istemiyordum, onlara inanmak istiyordum. Hiç gücüm olmadığı halde para kazanacağım bir iş yapacağımı sanarak bir sürü para yatırmıştım. Ancak tabii iş orada da bitmedi. Bu kez de benden yine son kez diyerek 12 bin lira istediler. Artık dolandırıldığının farkına varmıştım. Doğrusu biraz da korkmuştu. Ne yapacağımı bilemez durumdaydım. Biraz karşılıklı yazıştık. Ben dolandırıldığımı düşündüğümü söyleyince kabul etmedi. Hatta üste çıkarak benden üslubumu korumamı istedi.

Sonra tekrar korkutma çabalarına başladı. “Ödeme yapmazsanız dosyanız incelemeye düşecektir. Mesai saatinden sonra incelemeye düştüğünde

işten cayma olarak sayılacaktır. İşten cayma ücretine aktarıyorum” diyerek bana ceza yazıldığını gösteren sahte bir belge daha gönderdi.

Nihayet dolandırıldığımı artık emin olmuştum. Ben de avukatımı bu husus hakkında bilgilendirerek beni bu şekilde dolandırıcılar hakkında şikayetimi yasal olarak başlattım. Şikayetimin sonuç alabilir miyim, bilmiyorum. Bu şekilde çalışacağını, iş yapacağını, ailesinin geçimine katkı sağlayacağını düşünerek benim gibi kandırılan çok kişi olduğunu düşünüyorum. Bu dolandırıcılar; vaatleriyle, kullandıkları kurumsal dille, sizi biraz sıkıştırıp biraz da acele ettirerek, hep bir zaman sıkıntısı varmış durumu yaratarak, sağlıklı düşünmenizi ve birilerine danışmanızı engelleyerek sizi kandırıyorlar. Benim yaşadığım bu acı tecrübe, başkalarının kandırılmasına engel olabilsin diye yazdım. Ekmek ve Gül okurlarına sevgilerimle.

Gülten DOĞRU ADANA

5 yıldızlı sömürü

Görsel: Bing Create

Yıllardır house keeping-kat görevlisi olarak çalışıyorum. Yaptığım işi yılların tecrübeyle düşündüğümde, hiçbir sektörde işçinin hakkı verilmediği gibi bizim sektörümüzde de maaş hakkımız verilmiyor. İlk başta maaşı şişirip, oda sayısını düşük ya da stabil tutup işe girmemizi sağlıyorlar. 1 hafta sonra performansına göre yapman gereken işi, seni pohpohlayarak çoğaltıyorlar. Sen buna ses çıkarttığın takdirde “Bir tek sen değil, herkes yapıyor bu işi” diyerek birlik ya da dostluk deminden vuruyorlar.

Girdiğim hangi otelde öğle yemeği yediysem ya ekmek bayatlamış ya da yemek tam olmamıştı. Kahvaltıda yediğimiz domates salçaya dönmüş. Salatalık kabak olmuş. 30 dakikalık molada “hadi hadi” söylemleri ile yemeği boğazımıza tıkmaları ayrı bir konu. Maaşesef otelere çoğunda olduğu gibi birçok kaliteli yemek yenilmediği için atılırken bizi yenmeyecek yemeklere mecbur bırakıyorlar. Maaşımızın normalde 4’ünde yatması gerekirken 10’una kadar belirsizliği beklemenin sabrını öğretiyorlar bize. “Misafir, müşteri her zaman haklıdır” cümlesinden yola çıkarak görmek istemediğimiz lavaboları, yatakları, çöpleri görüyor; duymak istemediğimiz lafları, azarları işitiyoruz.

‘MEMNUN TAKLİDİ YAPIYORUZ’

Grev yapma ya da işten çıkma gibi bir atılım yaptığımızda, “Nasil olsa başkası gelir” diyorlar. “Çoğu insanın işe, paraya, ekmeğe ihtiyacı var zaten” diyerek umursamaz müdür davranışları veya duygusal sömürü tavrıyla karşılaşıyoruz. House keeping olarak oda yapmamız

gerekirken meydan işiyle ilgileniyoruz, spor salonunda metrelerce yeri temizliyoruz, sahillerde midemizin kaldırmadığı pisliklerle uğraştırılıyor, eldiven ve maske “stokta kalmamış” bahanesiyle en basit zarar verici kimyasallarla çalıştırılıyor. Egzama, mantar, astım gibi hastalıklar yaşıyoruz. “Herkes yapıyor bu işi, sezon bitene kadar idare edeceğiz” denerek bebek gibi uyutulmaya çalışıyoruz. Ekstra ücret vermek yerine soğuk bir kola ısmarlayıp çocuk kandırmaya çalışıyorlar. İş arkadaşlarımızla maaş, sigorta, çalışma saatleri, işçi hakları hakkında konuştuğumuzda övgüler dağıtan patronumuz incir çekirdeğini doldurmayan bahanelerle çıkartıyor bizi işten.

Tüm işçiler isyan ederek, serzenişte bulunarak konuşuyor aralarında fakat beyaz yakalılarının karşısına gelindiği an susuluyor. Sistemin çarpık çarkında sıkışmış bir taş gibi yürümeye çalışıyoruz. Aklımızda hep şu var: “Profesyonel düşün, belinde 12 tane vidan olsa da ayağın sakat, grip olsan da ‘birlik beraberliği’ unutma, elinden geleni yap. Memnun taklidi yap ve mesain bitene kadar çalış.” Çalışmayı sevmeyi değil; baştakilere susup kölelik yapmayı daha doğru bulan bu sisteme karşıyım. Karşıyım, **KARŞIYIM**. Yıllardır “emek” adındaki bu değerli sözün altında modern kölelik yaptırıyorlar.

Hiç dikkatinizi çekti mi bilmiyorum. Otellerin çoğu dışarıdan bakıldığında şaşalı, modern. Sanki başka ülkedeymişsin gibi. Ama içine girdiğinde maaşesef her şey bambaşka.

**Melek SEZGİN
ANTALYA**

SİGORTASIZ ÇALIŞTIRILAN EV İŞÇİSİ HASRET:

Ücretimi vermeyenler tatilde 100 bin lira harcıyor

‘Bana hakkım olan 300 lira fazla parayı vermeye çekinenler; bir haftalık tatilde sadece yeme-içmeye 100 bin lira ödüyorlar. Bir de bunları dönüp bana anlatıyorlar. Bu nasıl göze soka soka hak yemektir!’

**Nevruz MERSİN
Esenyalı-İstanbul**

BİZE sigortayı reva görmeyenlerin, iş kendilerine gelince çuvala para döktükleri bir dünya burası. Hasret uzun yıllardır yaşamını ev temizliğine giderek sürdüren 2 çocuk annesi bir kadın. Eşi de parça başı işlerde çalışıyor. Tabi ikisi de hiçbir güvenceleri olmadan çalışıyorlar.

Tuzla’da tersaneye taşeron iş yapan bir ailenin evinde, yaklaşık bir yıldır düzenli olarak haftanın 3 günü çalışıyor Hasret. Yaşadıklarını bir bir anlatıyor.

İşe başladıktan bir süre sonra sigortasının yapılmasını istemiş. Bunu söyleyince evinde çalıştığı kişiler, “Eşim ve babası beraber çalışıyorlar, her şey eşimin babasının elinde. Bu durumu onunla konuştuk fakat haftanın 3 günü sigorta yapılamadığını söyledi. Bu durum bizi zorlar ama tekrar konuşmaya çalışacağız” demişler.

“Ben daha önce de ev işlerinde çalışıyordum. Bu sistemle çalıştığım başka bir evde, benim söylememe gerek kalmadan sigortamı yapmayı kendileri teklif etti. Bugün nasıl yapamıyorlar, ben de anlamıyorum doğrusu. Beni sürekli öteliyorlar ama bu böyle olmaz.”

Bir yandan güvencesiz çalıştırılmanın zorluğundan dem vururken bir yandan da onu böyle çalışmaya mecbur bırakanların yaşam kalitelerini, alay edercesine gözler önüne serişine isyan ediyor: “Çalıştığım evdeki kadı-

Görsel: Canva Pro Kolaj

nın bebeği rahatsızlanmış. Hastane dönüşü bir tahlile 25 bin lira verişlerini bana, ‘Tahmin et bakalım Hasret, sence buna ne kadar verdik?’ şeklinde anlattığında kan beynime sıçradı. Çünkü bundan birkaç ay önce onların bana yapmadığı sigorta yüzünden devlet hastanesinde muayene olabilmek için saatlerce uğraştım. Bin lira ödeme yapmak zorunda kaldım. Bir günlük yevmiyemi bırakmak zorunda kaldım oraya.”

Bu yaz ya memleketine anne ve babasını görmeye ya da yurt dışındaki oğlunu ziyarete gitmenin planını yapmış kafasında. Fakat ülkenin gitgide kötüleşen ekonomik koşulları tüm hayallerini suya düşürmüştü: “Ben ne anne babamı ne de oğlumu görmeye gidemezken bana hakkım olan 300 lira fazla parayı vermeye çekinenler, bir haftalık tatilde sadece yeme-içmeye 100 bin lira ödüyorlar. Bir de bunları dönüp bana anlatıyorlar. Bu nasıl göze soka soka hak yemektir! Vicdanları nasıl rahat ediyor, anlamıyorum. Ama söyledim ‘Bu kadar hakkımı yiyemezsiniz, ben emeğimi göz göre göre size yedirmem. Ya hakkım olan parayı verir, aynı zamanda sigortamı yaparsınız ya da daha fazla çalışmam’ dedim. Önümüzdeki ay sonuna kadar bekleyeceğim. Olmazsa da işi bırakacağım. Çünkü sömürülmek ağrıma gidiyor. Yedikleri önünde yemedikleri arkalarında yaşıyorlar, bana bayramda yarım yevmiye harçlık verirken elleri titriyor. Bu böyle gitmez.”

Kreş, lojman, tatil köyü hayal değil gerçek!

Ben 36 yıllık, hâlâ ekonomik sebeplerle emekli olamayan bir ebeyim. İlk görev yerim Bayburt'taki Helva Sağlık Evi'ydi. Eskiden sağlık evlerinde ebeler görev alıyordu. Koruyucu sağlık hizmetleri ve aile planlamasında önemli elemanlardı. Ebelerin köylerdeki ve illerdeki nitelikli sağlık hizmeti sayesinde mesleki saygınlığı yüksekti. Keza koruyucu sağlık hizmetiyle önlem olarak, erken tanı ve müdahale ile hem sağlık kurumlarının iş yükü azaltılıyordu hem de gereksiz sağlık harcamalarının önüne geçiliyordu.

Eskiden eşler aynı yerde görev yapabiliyorken şu anda il içi tayinlerde 90 kilometreye kadar atamalar yapılıyor. Sağlık müdürlüğü eskiden kardeşlerin, eşlerin aynı ortamda çalışması için daha çok imkan ve olanak sağlıyordu. Hastanelerin, sağlık kurumlarının içinde sağlık personellerinin çocuklarını bakılabileceği kreşler bulunurken bu uygulama şu an yok denecek kadar az. Bütün bunlar sağlık personelinin iş ve yaşam koşullarını zorlaştırdığı gibi halkın sağlığa erişim hakkını da giderek ortadan kaldırdı.

HASTANENİN KREŞİ VARDI

İkiz kardeşimle Sağlık Bakanlığında torpil olmadan aynı ile tayin yaptırabilmişim. Çocuklarımızı neredeyse ücretsiz olan, çalıştığımız hastanenin kreşlerine veriyorduk. Kreş sabah 6 gece 2 arasında, hafta sonu ise 24 saat hizmet veriyordu, biz emziren anneler o günlerde nöbet tutuyor, çocuklarımızı gece emzirmeye gidiyorduk. Kreş yemekleri tamamen hastane kaynaklarıyla ama farklı bir mutfakta çocuklara özel pişiyordu. Çıkışta yemekleri için hastane bütçesinden çocuklara pastalar yapılırdı, malzemeleri seçmeleri için alışverişe kreşte

çalışan öğretmenler ve hemşireler giderdi.

Daha uygun fiyatlı, çalışma biçimine uygun, hafta sonu açık olması; 3 yaşın altındaki çocukların da alınabilmesi, hem kamusal olması hem de nitelikli bakım verilmesi hastane kreşlerinin en büyük avantajlarıydı. Şimdi bu kreşlerin eksikliğiyle kadınların çalışma ve yaşama koşulları ağırlaştı. Ücretlerin yetersizliğiyle neredeyse mesleklerini bırakmak veya çok yüksek bakım ücreti vermek zorunda kalan bir sürü sağlık personeli var.

LOJMANLARDA GÜVENLİ BARINMA, BAKANLIK KAMPLARINDA TATİL

Hastanenin üst katlarında bekar hemşireler için lojmanlar vardı. Gelen genç hemşireler güvenle sınırlardı, kira derdi yoktu. Evliler için sınırlı sayıda da olsa sırayla, sosyal duruma bakılarak verilen hastaneye yakın lojmanlar vardı. Şimdi çok uçuk gibi gelse de Sağlık Bakanlığında tatil kampları vardı, biri Urla'da. Ben gidememiş olsam da kış aylarında sıraya yazılıp yazın tatile gidilirdi. Eşlerin ayrılması ya da birinin ölümü halinde hiç beklemeden istenen yere bir defaya mahsus tayin yapılırdı.

Geriye gitmiş bu haklarımızın tamamen ortadan kaldırılması için kamuda tasarruf adı altında paketler açıklanıyor. Lojman, servis haklarımız hedefte. Kreş yok, olan kreşler özelleştirilmiş. Emekçinin tatil hakkına göz dikilmiş, haraç kesiliyor. Hak olmaktan çıkarılarak rant alanı haline dönüştürüldü bütün bunlar. Ancak tasarruf diye göz konulan haklarımızdan ve taleplerimizden vazgeçmemeliyiz.

Çünkü geçmişte vardı ve yine gerçekleşmesi bizim ellerimizde.

*İzmir Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde çalışan bir ebe
İZMİR*

Görsel: Canva Pro Kolaj

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

Hani, nerede her mahallede kreş?

Merve İLHAN
Tuzla- İstanbul

MAHALLELER kağıt keşiği gibi ortadan ikiye ayrılır Tuzla'da. Denize yakın mahalleler ve sanayiye, tüten fabrika bacalarına yakın olanlar.

Biz de fabrika bacalarına, deri sanayinin kokusuna yakın olan mahallelerdeyiz. Hâlâ ışıklandırma sorunu olan, rahatça yürüyemediğimiz kaldırımlar olduğu mahalledeyiz. Biz kadınların hastalandığında en yakın sağlık ocağına erişemediği, kreş sorununun en çok yaşandığı Aydınlı Mahallesi'ndeyiz.

Mahallemizdeki kadınlarla bu sorunları konuşmak, ne yapacağımıza birlikte karar vermek üzere soluğu mahallenin yürüyüş yolundaki çimlerinde alıyoruz. Buluşmamıza kadınlar, bir ya da iki elinden tutan çocukları ile geliyor.

İçlerinden biri, adı Mecbure direkt konuya giriyor:

“Valla hepimiz mağduruz arkadaşlar. Çoğumuz duluz aynı zamanda. Benim eşim yok. Evim sobalı. Hepimiz çocuk okutuyoruz. 6 bin 700 lira eşimin emeklisini alıyorum. Bana söyleyin, nasıl geçineceğim? Evlere temizliğe gidiyorum. Daha yeni iş kazası geçirdim ama yarın işe gitmek zorundayım. Sigorta yok. Küçük çocuğumu kreşe gönderemiyorum. Gittiğim evlere kabul ettirebilsem yanımda; ettiremezsem çocuğum orada, burada...”

Mecbure yaşamını öfke ile anlatıyor bizlere. Aynı zamanda bu sorunları yaşayan tek kadın olmadığını da söylüyor. Yardım çığlıklarını sadece bizlerle paylaşarak değil; belediyeye, muhtarlığa giderek direkt başvurularda bulunarak da duyurmaya çalışmış. Ama orada da yapılması gerekenin yapıldığını söylüyor.

“Belediye evime gelip baktı. Eski bir televizyonum, eşimden kalma bir koltuğum var. Onun fotoğrafını çekiyor. Yardım alacağız diye daha da mağdur oluyoruz. Koca koca binaların ardında sobalı bir evde yaşıyorum ben. Çocuğum bugün kreşe gitmesi gerekirken benimle dolaşarak büyüyor.”

Mecbure'nin ardından Sevim kreş sorununa dair kafası takılanları anlatıyor: “Seçim döneminde her mahalleye kreşler dediler. Hem de biz kadınlar çalışabilelim diye. Gerçekten bu kreşler açılıyor mu? Parası olana zaten her yerde kreş var. Ama bizim gibilere gelince anca vaatler. Devletin bizden aldıkları çocuklarımız için harcanmayacaksa nereye gidiyor?”

ÇOCUĞUN GELECEĞİ HACİZLİK

Hilal ise genç bir kadın başlıyor anlatmaya: “Ben mahallemde olmayan bir kreşe her gün nasıl gidip geleceğim? Çocuğum kreş yaşında ama kreşe gidemiyor. Ücretler 18 bin liralarda. Devlete bağlı kreşler para ister mi? Sadece eşim çalışıyor, bugün bir kreş zaten bir asgari ücret demek.”

Songül devamını getiriyor: “Evlere bir hafta et girse diğer hafta hacizlik oluruz. Şimdi de çocuklarımızın geleceği hacizlik. Para yok, çocuğum kreşe gönderemiyoruz. Kendimiz de çocuklarımızı bakmamız gerektiği için çalışmıyoruz. Kreşlerin ücretsiz olması lazım.”

O sırada Hediye esprili bir dille “Ben buldum çözümü” diyor.

“Kızlar şimdi bakın. Gündüzlerimiz yetmezmiş gibi çocukları uyuttuktan sonra evde parça başı aldığımız işlerde çalışarak gecelerimizi de haram edeceğiz. 5 kuruş, 10 kuruş demeden çalışıyoruz. Olur da ölmezsek birimizden birinin torununu bir kreşe gönderiyoruz.”

'Neredeyse benim özür dilemem istenecek'

'3 buçuk sayfa eden, yaşadığım her şeyi ayrıntılı anlatan, 3 saat süren ifade verdim. Hakim beni dinlemedi. Çok konuşuyordum.'

Ben Fide. Gökhan K. ile 2021 yılının Ağustos ayının sonu Eylül ayının başlarında selamlaşip ara sıra konuşmaya başladık. Kendini 260 dairesel siteye, MIT istihbarattan diye tanıttığı için ve abimin tanıdığı bana yanlış yapamaz diye güvendiğimden, "Emniyet biriminin bağlı olduğu Polem Vakfı'nı açıyorum, benimle çalışır mısın?" deyince "Evet" dedim çok sevinerek. Eskiden iflas yaşadığını ve para onun adına gelince bankanın bloke koyduğunu söyledi. Öyle olunca benim banka hesabıma 100 bin küsur lira para geldi. Ben de gerçekten dediği gibi diye düşünerek inandım. Bu arada paraları hep benim hesaplarımdan kullandı. "Nakit sıkıntısı var, geçici" diyerek benim adıma kredi çekmeye başladı. Sonra kurtulmak için çırpındıkça battım. Üstüne hakarete, şiddete uğradım; eziyet çektim. 23 Aralık 2021'de başladı beni dövme. Darp etmeye demiyorum çünkü yoluna kadar dövüyordu beni. Niye sustum? Çünkü kanıtlayamadım. Hep karakolluk olduk, en az 5-6 ke-re. Şikayet ederken de korkarak ettim. Ailem duymasın; abimin ve annemin canı sıkılmasın, üzüntüden ölürler, kalp krizi geçirirler, abim kavga eder, sorun olmasın

diye sabrettim. Borcum da olduğundan bir şey yapamadım. Annem durumu duyunca üzüntüden aort damarı patladı, kalp kapakçığı değişti.

Benim ne halde olduğumdan bahsetmek bile istemiyorum artık. Kendime saygımı kaybettim. Ruhumu öldürdü benim. Hissizleştim. Kendimi ifade edecek halim bile kalmadı artık.

Şimdi hayattayım ancak hâlâ korkuyorum. Biliyorum beni öldürecek. Bana şimdi hakaret eden, beni suçlayan kişiler ve bilip de beni yalnız bırakanlar!

O BENİM SEVGİLİM DEĞİL! BEN ONA CESARET VERMEDİM! 'SUSMAYIN!'

23 Mayıs 2022'de terasa kaçtım, telefonu alıp video çekmeye başladım. Bir önceki gün, 22 Mayıs'ta saat 19.45'te ikinci uzaklaştırması olmasına rağmen evime komşunun balkonundan atlayarak girip, beni sabaha kadar dövdüğünü kanıtlamak için! O anda kendimi çekmek aklıma gelmedi, bu kadarını bile düşünüp yapmam mucizeydi. Defalarca KADES'e basmış olmak için bastım, kanıt topladım. Hatta o videoyu kullanamayayım diye bazı pis şeyler söyledim. Ben de aynı şekilde karşılık verdim. Karşı komşuyu aradım. Kapıyı o açtı, komşu onu çıkardı. Ben hemen KADES'e bastım. Sabaha kadar aralıksız bir fiil dayak yedim.

Biliyor musunuz, bana sorulan ilk sorulardan biri o videoyu çekerken "ben niye öyle onu doğrularcasına cevap vermişim?" oldu! Ben kendimde bile değildim şiddetten. İlk mahkemede çıkıp 6 Ekim 2022'de 3 buçuk sayfa eden, yaşadığım her şeyi ayrıntılı anlatan, 3 saat süren ifade

verdim. Hakim beni dinlemedi. Çok konuşuyordum, onun için karakola yönlendirdi.

Benim adım çıktı. Zor tutuyorum kendimi "Yeter artık kötü olan ben değilim. Hiçbir suçum yok, imdat" diye bağırmanın için! Ben hep bayılıp, düşüp morartmışım her yerimi, kolum da ondan kırılmış!

Susmayın. Sustukça daha beteri oluyor ve sonunda "Niye sustun?" diye suçlanıyorsunuz. Kadını suçlamak en kolay! "Duyurursan sen rezil olursun" demişti. Gerçekten de öyle oldu. Ailemi öldürmekle tehdit etmeye başlayınca duyurdum olayı.

'GÖRDÜM Kİ KANUN YOKMUŞ'

O kadar ilaca rağmen uyuyamıyorum, yemek yiyemiyorum, durmadan temizlik yapıyorum. Hep stresli ve üzgünüm. Eskiden ben Pollyanna gibi bir kızdım, hep güler, herkese pozitif enerji verirdim. Eski hallerimi bilerseniz ne demek istediğimi anlarsınız. Söyleyemediğim, sustuğum o kadar çok şey var ki konuşamıyorum.

Böyle kanun olur mu? Darp edildim. Hakaretler duydum. Her türlü kötülüğe maruz kaldım. Yalnız bıraktım. "Bütün bunların cezası var, sabret" dedim. "Haksızlığa susulmaz, burası dağ başı mı? Kanun var" dedim. Ama gördüm ki kanun da yokmuş. Neredeyse benim özür dilemem istenecek. Sanık ödül gibi çok az bir cezayla kurtuldu. Neden? Çünkü ben öldürülmedim, yoğun baskıma düşmedim, kalıcı bir iz ya da zarar verilmedi bana. Son sözüm: Ben öldükten sonra hakkımı savunmayın. Üzülmeyin!

Fide U.
ADANA

NE OLMUŞTU?

2022'de Adana'da yan daireden balkona atlayarak Fide U.'nun evine giren Gökhan K. Fide U.'ya şiddet uyguladı, cinsel saldırıda bulunmaya çalıştı. Fide U.'nun evine kurduğu güvenlik kameraları olayı kaydetti. Bu görüntülerle Fide U. polise giderek şikayetçi oldu. Daha önce yine Gökhan K., Fide U.'yu alıkoyarak günlerce şiddet uygulamış ve taciz etmişti. Polise başvuran Fide U., Gökhan K.'nin kendisinden uzak durması şartıyla uzlaştırılmıştı.

2022'de yaşanan olaya dair Fide U.'nun şikayetçi olması üzerine hukuki süreç başlamıştı. Gökhan K. "Cebir kullanarak ve gece vakti konut doku-nulmazlığını ihlal etme" suçundan 1 yıl 3 ay hapis, "Kadına karşı basit yaralama" suçundan da 3 bin lira adli para cezasına çarptırıldı. Daha önceden de Fide U.'ya şiddet uygulayıp taciz eden Gökhan K., "basit cinsel saldırı"nın da olduğu diğer suçlardan beraat etti.

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

Soğan doğradığın çıplak eller

Sevil ARACI

Pınar İlkiz'in içerisinde 15 öykünün yer aldığı ilk öykü kitabı olan "Soğan Doğradığın Çıplak Eller" Nisan 2024'te İletişim Yayınları tarafından yayımlandı.

İlkiz, 2010'lu yıllardan beri altZine, Trendeki Yabancı gibi edebiyat mecraları başta olmak üzere birçok platformda kurmaca metinleri yayınlanan bir yazar. Daha önce Ayizi Yayınları tarafından 'Hakikaten-Sevin Okyay Anlatıyor' isimli bir nehir söyleşi kitabı da yayımlanan Pınar İlkiz, bu boyutları minik öykü kitabıyla oldukça derin sulara dalıyor ve insanı sarsıyor.

Yazar öyküleriyle hayatın farklı evrelerindeki insanların biraz tanıdık, biraz tuhaf dünyalarına konuk ediyor okurunu. Kocalarından bezmiş kadınlar, sevgililerinin gelgitlerinden illallah etmiş âşıklar, geçmişin hayaletleriyle yaşayan karanlık adamlar, ezberleri yıkmak isteyen yazarlar, iskartaya çıkarılan eski yıldızlar, elinde terliğiyle her daim hazırolda bekleyen anneler, akraba kuşatması altındaki gençler... Yazarın öykülerinin karakterleri bu ve benzeri şahsiyetler.

Öykülerinin kurulu olduğu atmosferde köy yakmalardan kadın cinayetlerine toplumsal konuları da işleyen yazar içimizi, kimi zaman hüznle kimi zaman acıyla kimi zaman da inceden bir sevinçle doldurmayı başarıyor.

Kitaba ismini veren "soğan doğranan çıplak eller" ibaresi okura ilk anda mutfağa sıkışıp kalan bir kadının öyküsü

anlatılacak hissi verse de bu öykünün bambaşka bir metaforu barındırdığını okuyunca görüyoruz:

"... Çünkü onu bunca zaman sonra yeniden görmek, soğan doğradığın çıplak ellerle yaşaran gözünü ovuşturmak gibiydi. Kurtuluş gibi görünen, can havliyle istemsizce yaptığı bir şeydi, eyleme geçtiği anda yanlış yaptığını fark ediyordu. Ama her şey için çok geç oluyordu."

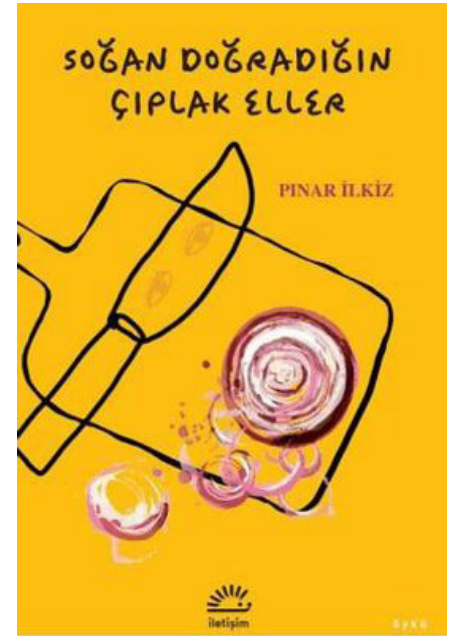
Bu öyküde, bir başsağlığı ziyareti sebebiyle buluşulan eski sevgili ile ilişkinin neden eskidiği masaya yatırılıyor. "Eski sevgililer mezarlığından birinin hortlamasının geçerli tek sebebi, bir yakınının artık gerçek bir mezarlıkta ikamet ediyor olmasıdır ne de olsa."

Bu buluşma vesilesi ile bir muhasebe yapmak zorunda kalan adam, bir türlü nasıl bu hale geldiklerine anlam veremiyor. Yazar Hikmet'in durumunu "Bir zamanlar toz konduramadığımız

Köy yakmalardan kadın cinayetlerine toplumsal konuları da işleyen yazar içimizi, kimi zaman hüznle kimi zaman acıyla kimi zaman da inceden bir sevinçle doldurmayı başarıyor.

insanların nasıl olup da elektrikli süpürge'nin torbasını patlatacak kadar büyük, sıkışık ve genzi yakan bir toz yığınına dönüştüğünü hâlâ aklı almıyordu. Belgin'le hiçbir zaman tencere kapak olmamışlardı ama zıt kutupların birbirini çekmesi gerekmiyor muydu?" şeklinde anlatırken öte yandan da "İlişkileri bu noktadan sonra kentsel dönüşüme girmiş bir mahallenin yıkılmayan tek binası gibiydi. Onlar sağlam görünüyordu ama toz, duman, moloz ve inşaat gürültüsünden artık o binada da yaşanmıyordu" diyerek büyük resmi görmemizi sağlıyor.

Gazete Duvar'da Hande Ortaç ile yaptığı söyleşisinde "hikayelerde karakterleri inşa etmeye başladığımızda ya da hikayeyi örmeye başladığımızda aslında bu toplumun başta ve büyük ölçüde kadınlar olmak üzere, hepimize dayattığı yetersizlik hissi de ister istemez karakterle-

KÜNYE

SOĞAN Doğradığın Çıplak Eller
İletişim Yayınları
116 sayfa

re perçinleniyor. Yıllardır bana hem neyi yapıp yapmamam gerektiği hem de aslında -ne hikmetse- neyi yapamayacağım söylendi. Yeri geldi 'Tabii sen bilirsin' sosuna yatırıldı bu verilen akıllar, yeri geldi havada sallanan bir parmağın yarattığı rüzgarda dalgalandı. Bu oyun parkını da ben kurduğum için karakterler benim yıllardır taşıyıp bugüne getirdiklerimden izler taşıdı. Buna ister eksiklik diyelim ister özlemine çektiklerimiz diyelim. Şu hayatta başardığımız hiçbir şey, tam hissettiğimiz hiçbir an yok mu? Var tabii. Onlar sayesinde hâlâ hayata tutunuyoruz" diyen yazar karakterleri ile bir yandan da hayata meydan okuyor. Koca ve aile baskısından usanmış için durmadan kedi doğuran kedili kadın, terliğin menzilden ustalıklı kaçan çocuk, ölümden çömelerek kaç-

maya çalışan kadın, kan davasını yürütmeye kararlı genç adam... Yazarın karakterleri hep itirazı olanlar, farklı yollarla direnenler, susmayanlar, en hiçbir şey yapamaz hallerinde dahi isyanı kusanlar.

"90'dan devam etti" öyküsüyle denemeye çok heves ettiğim anılar içerisinde saklambaç oyununu oyun literatürüne kazandıran yazar, tüm öykülerinde sizi şaşırtmayı ve duygulandırmayı başarıyor.

Ben bu öykü kitabını çok sevdim, sizlere de önce soğan doğradığımız çıplak ellerle gözünüzü ovuşturmanızı, sonra da bu öyküleri kaçırmamanızı tavsiye ediyorum.

Görsel: Canva Pro yapay zeka görsel oluşturma aracı

‘Korkularımız değiştirme gücümüzün önüne geçmesin’

Neslihan KARYEMEZ
Küçükçekmece-İstanbul

*Neden hep bize tasarruf?
Bu memlekette zenginler için neden
tasarruf yok?*

Evin yükünden ve ekonomik koşullardan uzun süren bayram tatilinde memleketine, tatile gidemeyen kadınlar çoluk çocuk herkesin evde olduğu 9 günün ardından kendini parka atmış. Ellerinde bir bardak çayı, kahvesi ile bizi ağırlayan onlarca kadının derdini, memleket gündemine dair düşüncelerini sizlere aktarmaya çalışacağım.

Parklarda yüz yüze geldiğimiz onlarca kadının her birinin asıl derdi durmak bilmeksizin temel tüketime gelen zamlar. Bir kısmı emekli ama zorunda oldukları için çalışıyor, bir kısmı evin yükü altında sıkışıp kalmış, bir kısmı iş-ev arasında mekik dokuyup “Dinlenecek 5 dakikaya razıyım” diyen kadınlar. Her birinin dilinde “Pazara, markete zam gelmesin. Asgari ücrete de zam gelmesin” sözü var. Sohbetlerimiz biraz ilerlediğinde dö-küveriyorlar içlerini: “Bıktık geçinmiyoruz. Tencere nasıl kaynayacak? Çocukların isteklerine nasıl yetelim?”

Yasemin emekli maaşı ve çalışan kızının maaşı ile zar zor geçindiklerini söylüyor: “Yetmez ama asgari ücret en az 25 bin lira olsa emekli maaşı da biraz artar, iyi kötü geçiniriz en azından.” Daha sonra “Onu da vermeyecekler, seçime kadar dişimizi sıkarsak değiştireceğiz hayatımı-

zi” diyerek umutlarını seçime bıraktığını ifade ediyor.

‘ÇÖZÜM BİZDE AMA GÜVENİMİZ YOK’

Ayla özel gereksinimli çocuğu olan bir kadın. Çocuğunun bakımı ve eğitiminden kaynaklı çalışmıyor. Evde sadece eşinin çalıştığını söyleyen Ayla, “En büyük olanağım kirada oturmuyorum oluşumuz, kirada otursam geçinmezdik” diyor. “Hayat pahalı, her şey pahalı. İki çocuğum okula gidiyor. Asgari ücrete zam gelmeden her şeye zam geliyor. Hepsi yansımıyor ekranlara. Her şeyin farkındayız ama maalesef bizler sesimizi çıkaramıyoruz. Boyun büküyoruz. Alışmışız boyun eğmeye. Şöyle bir ayağa kalksak şöyle bir silkelensek” diyerek aslında birçok kadının sözcükleri arasına sıkıştırdığı çözüme ve kaygılara işaret ediyor: “Çözüm bizde ama gücümüz yok, birbirimize güvenimiz yok, korkularımız değiştirme gücümüzün önüne geçiyor.” Kadınların kendilerine bile söylemekten geri durduklarını Ayla bütün kadınlar adına öfkeli bir şekilde dile

getiyor. “En düşük kira 12 bin lira, en kötü bodrum katlar bile. Faturalar çok geliyor. Kaşığın ucu ile verip kolumuz ile geri alıyorlar. Markete 3-4 bin lira harcıyoruz. Domatesin kilosu bile 30-40 lira olmuş” diye ekliyor.

‘NEYDEN TASARRUF EDELİM?’

“Ücret artışlarının enflasyonu arttırdığını söylüyorlar. Elbette böyle değil. Türkiye neden üretmiyor, her şeyi dolar ile alıyoruz? Neden fabrikalarımız satıldı, kapatıldı?” diyen kadınlara patronların ve iktidarın “Ücretlere zam yaparsak enflasyon artacak. Bu dönemi atlamak için tasarruf yapmak zorundayız” dediklerini hatırlatıyorum. Kadınlar yanıtlıyor: “Neyin tasarrufu? Tasarruf yapacak neyimiz kaldı?”

Nermin “kemer sıkma, tasarruf” önerilerine tepki gösteriyor: “Neden hep bize tasarruf? Bu memlekette zenginler için neden tasarruf yok? Ülkemiz büyüyor diyorlar. Büyüyen patronlar. Büyüyen patronların serveti oluyor. Biz işçiler, kadınlara geldiğinde evin yükü, mut-

fağın yükü, iş koşullarının ağırlığı, ucuzla çalışmak büyüyor.”

Nermin’in bahsettiklerinin bir örneğini Tülin ile yaptığımız sohbetten verebiliriz: “Benim çocuğumun sabah giderken iş saati belli ama çıkış saati belli değil. Angarya işleri yaptırıyorlar ve mesai ücreti de yok. Öyle bir alıştırdılar ki bizleri, söyleneni yapmazsak işsiz kalırım korkusu ile her şeyi yaparken buluyoruz kendimizi. Ben torunuma bakıyorum. Çocuğum isteklerini almaya kalksam akşama kadar en az 100 lira harcıyoruz. Küçük bir su olmuş 8-10 lira. Küçük bir çikolata 30-40 lira. Eskiden 100 liraya pazara gider o para ile poşetleri doldurup geldik. Eskiden dediğim iki sene önce. İki senede Merkez Bankasının rezervlerini komple boşalttılar. Ülkemizde üretimin bitirilmesi, her şeyin dolar ile alınması bizim bu halde olmamızın sebebi.”

Fatoş’un da Tülin’e yaptığı ek ve sorduğu bir soruyla bitirelim: “Ülkemizde enflasyon ilk defa olmuyor. Önceki enflasyonlarda hayat bu kadar pahalı olmamıştı. Dışa bağımlı bir ülke haline geldik, ekonomik sorunlarımızın başında bu var. Enflasyon sadece bizim ülkemizde mi var? Ekonomisi iyi olan ülkelere de enflasyon var. Oralarda ekonomi bu kadar kötü değil. Geçtiğimiz yıllarda da enflasyon miktarında defalarca zam yapıldı. O zaman enflasyon ücret artışları yüzünden artmadı. Şimdi ne değişti?”

Devlet yoktu biz vardık...

Nursel OKTAY
Ankara

Ankara Şentepe'de kahvaltıda kadınlarla bir araya geldik. Malum hepimizin derdi evde mutfağı nasıl döndüreceğimiz olduğundan kahvaltısı sonrası sohbetimizin gündemi de bu oldu. Kadın arkadaşlarımızdan biri, "Ekonomik sorunların kaynağını görmeyelim diye ellerinden geleni yapıyorlar. Sürekli bir şeyler açıklayıp, planlardan bahsediyorlar ama bu planların ne olduğunu anlamıyoruz. 'Kamuda tasarruf' diyor, çalışanın servisini, yemeğini kaldırıyor. Bu tasarruf hep bize yapılıyor" diyor.

ÇOCUĞUMUN ÇOCUK İŞÇİ OLMASINI İSTEMİYORUM

Başka bir kadın ise çocuklarının bütün yaşanan ekonomik sorunların farkında olduğunu şöyle anlatıyor: "Çocuğum bir dönem okula ara verdi. Sonrasında dönmeye karar verdiğinde müdür 'hem çalışıp para kazanır, hem de okur' diyerek bizi MESEM'e yönlendirdi. Ben çocuğumun çocuk işçi olmasını istemiyorum. Ayrıca sosyal olarak alanının daraltılmasını da istemiyorum. Öğ-

Görsel: Canva Pro Kolaj

lum, 'MESEM'e gidersem kız arkadaşlarım hiç olmayacak mı?' diye sordu. Elimden geleni yapıyorum oraya gitmemesi için ama 14 yaşındaki çocuk, verilecek olan beş bin lirayı kabul etmek istiyor. 'Para kazanacağım' diye düşünüyor. Küçük oğlum bile şimdi aynı şeyi söylüyor: 'Ben de okuyup, çalış-

arak para kazanacağım'. Çocuklarımın dilinde hep para var. Şu an artık çocuklar ilkokulda öğreniyor ekonominin durumunu, her şeyin farkındalar."

Bir başka kadın anlatmaya başlıyor yaşadıklarını: "Oğlumun arkadaşı süt reçeli yapıp getirmiş. O da arkadaşından görüp istemiş, ikinciye isteyince

'Git eve annen yapısın' demiş. Gelip anlatınca çok üzülüm, gece kalkıp yaptım bir şekil ama yapamayan ne olacak? Çocuk görünce ister elbet. Benim maaşım 20 bin lira. Maaşı da bana lütfmuş gibi sundular, beni kaybetmek istemedikleri için bütçelerini zorlayarak vereceklerini söylediler ve bana birikim yapmamı önerdiler. İki çocuğa tek başıma bakmaya çalışan bir anne olarak aldığım maaşla birikim şöyle dursun ay sonunu zor görüyorum."

DAYANIŞMAYA SARILMALI

Kadınların ortak düşüncesi bu politikaların sorumlularının sorunların reçetesini gence, emekliye, emekçiye kesmesi üzerineydi. İşte buna karşı kadınlar mücadele etmemiz gerektiğini söylediler. Kadınlardan biri, "Zaten biz bir oldukça varız" diyerek birlikteliğin önemini anlatıyor: "Bakan 'ilaç veriyoruz bu ilacın yan etkisi de olur' diyor ama bu yan etki onlara hiç vuruyor. Kadına, gence, emekliye, çocuğa vuruyor. Ama en çok kadına. Çünkü kadınlar iki sefer eziliyor. Bize verdiği ilacın tek panzehiri var o da bir arada mücadele... Bu ülkenin dayanışma kültürü var. Depremde de yangında da devlet yoktu biz vardık."

Tek gayemiz hayatta kalmak

OKULLARIN kapanmasıyla birlikte birçoğumuzun çalışma dönemi başlıyor. Yaz aylarında seyahat etmek ya da tatil yapmak gibi toz pembe hayallerimiz rafa kalktı. Okullarımızda birçok zorlukla çalışmamızın ardından bir de iş konusundaki yoğunluğa alışmaya çalışacağız. Hak ettiğimiz çok sayıda verilen ücretlerle, yoğun mesailerle ve sonu gelmeyen gece mesailerindeki korkuyla baş etmeye çalışacağız. Çünkü fazla dile getirmesek de hepimizin tek bir gayesi var: hayatta kalmak! Gecelere kadar süren iş saatlerinin ardında görünmeyen çok şey var. Örneğin, ayrılmak istediğiniz sevgiliniz sizi tam bu saatte öldürebilir. Ya da bir an önce gidip dinlenmek için koşar adım gittiğiniz yolda, hiç tanımadığınız bir adam size zarar vermek isteyebilir. Bunun gibi birden fazla örnek vardır. Bu yüzden çoğu za-

man o karanlık caddelerden geçerken ürpeririz. Biliriz ki bu karanlık birimizi yuttuysa diğerimizi de yutabilir. Benim için de bir başkası için

de durum aynı. Konu başlığı eğitim, yurt veya iş imkanları olsa da ana sebep bambaşka. Güvenli bir yaşam hakkı. Hepimize biçilen hakkın ölüm değil yaşam olması dileğiyle...

*Dilan ACUN
KARS*

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

TYP mağduruyum

'Önce evlerimiz yıkıldı, hayallerimiz yıkıldı, TYP'ye sığınıp çalıştık çocuklarımıza ekmek götürelim dedik, onu da aldılar elimizden.'

HEM engelli hem de Toplum Yararına Çalışma Programı yani TYP mağduruyum. Benim gibi birçok TYP mağduru var. Bizler gerek depremden sonra gerekse 6 ay öncesinde olsun canla başla çalıştık. Önce evlerimiz yıkıldı, hayallerimiz yıkıldı, TYP'ye sığınıp çalıştık çocuklarımıza ekmek götürelim dedik, onu da aldılar elimizden.

Ev yok, iş yok, çocuğuma süt alamıyorum. Benim gibi birçok mağdur var, sesimizi duyuramıyoruz. Arkadaşlarla sesimizi duyuralım dedik, haber kanallarını çağıralım Malatya'nın içler acısı halini göstereyim. Bakan Hatay ve Adıyaman'a verdiler çünkü onlar seslerini duyurdular.

**Zekine DÜNDAR
MALATYA**

Kimler geldi, kimler geçti

Fotoğraf: 2024 Netflix INC

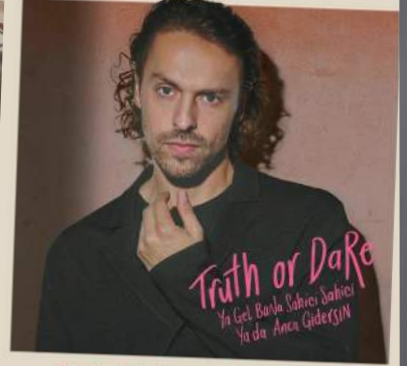
BİR NETFLIX DİZİSİ

KİMLER GELDİ
KİMLER GEÇTİ

SADECE BURADA NETFLIX | 9 MAYIS

BİR NETFLIX DİZİSİ

KİMLER GELDİ
KİMLER GEÇTİ

SADECE BURADA NETFLIX | 9 MAYIS

Görsel: Pixabay

Ezgi TATLI İstanbul

“Kimler geldi kimler geçti” dizisi “dev” oyuncu kadrosuyla kendisinden oldukça söz ettirdi. Dizi, Avukat Leyla karakterinin uzun ilişkisinin bitmesinin ardından ilişki dünyasına tekrar adım atması ve burada karşılaştığı “modern zaman ilişkileriyle” boğuşarak aşkı bulmaya çalışmasını anlatıyor. Dizinin oyuncu kadrosu özenle seçilmiş. Başrolde Serenay Sarıkaya, Metin Akdülger, Hakan Kurtas, Boran Kuzum yer alıyor. Dizinin yaratıcılığını da Ece Yörenç üstlenince haliyle beklentiler artıyor.

KLASİK NETFLIX ÇABASIZ SENARYO

Yörenç’in bir önceki dizisi, dizide eş cinsel karakterler olduğu için Türkiye’de çekilememiştir. Bu dizide de Leyla karakterinin dayısı ve ortağı arasında eş cinsel bir ilişki olduğuna dair izler görebiliyoruz. Ancak var olduğunu doğrudan iddia edemiyoruz. Önceki dizisine dair tartışmaları hatırlayınca otosansür uygulanarak eş cinsel ilişkilerin yazıl(a)madığını söylemek mümkün.

Birçok fenomen dizinin yaratıcısı Yörenç ve popüler oyuncu kadrosuna rağmen dizi bir Netflix klasiği olmaktan öteye geçemiyor, beklentileri karşılamakta güçlük çekiyor. Sinematografi açısından da benzer şeyleri söylemek mümkün. Herhangi bir çabaya girilmediği belli, Netflix’in standardından devam etmede bir ısrar var. Klişe cümleler içeren, bir sonraki cümleyi kolaylıkla tahmin edebildiğimiz bir senaryo için başarılı demek mümkün değil. Sadece Leyla karakteri var senaryoda. Yan karakterler ade-

ta birer süs bebeği. Tek yükümlülükleri Leyla’nın hayatını takip etmek.

BUNLAR NASIL HAYATLAR?

Dizide en çok dikkat çeken karakterlerin lüks içinde yaşaması. Hafta sonunu lüks tatil yerlerinde geçirip pazartesi sabah işe gelmelerinin, iş toplantısını dinlememelerinin gerçekçi bir yanı yok. Tüm karakterler Leyla’nın dayısının şirketinde çalışıyorlar. Ancak böyle bir çalışma koşulu olan yer de yok. Öğlen işe gelmeler, erkenden çıkmalar... Gerçeklikten kopuk bir hayat. Yoksul tek bir karakter bile dizide yer almıyor. Kör göze parmak sokarcasına seçilmiş mekanlar, restoranlar... Dizile bağ kurmayı zorlaştırıyor bu elbette.

GELELİM İLİŞKİLERE

Dikkat spoiler! Dizide Leyla’nın 3 erkekle kurduğu ilişkilere dair deneyimlerini izliyoruz. İzleyen herkesin seçtiği bir çift var. Birçok kişinin olduğu gibi benim de “desteklediğim” Ömer karakteriyle olan ilişkisiydi. Peki, neden?

6 yıldır birlikte olan çiftimiz birbirlerine çok aşık. Pandemi tutulmuş da birçok zorlu süreci birlikte atlattılar. Ömer ve Leyla’nın ilişki süreçlerini geçmişe dönümlerle izliyoruz. Herkesin aradığı “büyük aşk”ı bulmuş görünüyorlar. Ömer Leyla’yı aldatınca ilişkileri bitiyor. Ancak birbirlerinin hayatlarından çıkmalarına müsaade etmiyorlar. Bir şekilde o “ilişki” devam ediyor.

Bugün açısından “olağan görülen” ilişkilene biçimi sonsuza dek “büyük aşk”ı bulduğun kişiyle birlikte olmak. Tabi top-

lumsal eşitsizliği göz önüne alarak bu durumun erkekler açısından ne kadar esnek olduğunu not düşmekte fayda

var. Dizide de karakterin beklediği, bulmaya çalıştığı ilişki bu. Ömer ve Leyla ilişkisi üzerinden düşünelim. Başta birlikte birçok şey yapmaktan keyif alan, kavanoza her yıl mutlu oldukları anları yazmak gibi etkinlikler gerçekleştiren bir çift. Ancak daha sonra bu etkinliklerden keyif almaz ve bunları yapmaz hale geliyorlar. Sarmaş dolaş oturdukları koltuktan biri kalkmış artık. Ayrı oturup ayrı vakit geçiriyorlar. Ancak ilişki bu haldeyken bile “aşık” oldukları için bu ilişkiyi bitirmek bir seçenek olmuyor. Ta ki Leyla aldatılana kadar. Burada kısa bir parantez açalım: Aşkı yalnızca hayatın tümünü ortaklaştırmak olarak tarif etmiyorum. Aşk, dizide böyle tarif ediliyor.

BU NASIL BİR AŞK?

İlişkilerde karşımızdaki insan üzerinde hem duygusal anlamda hem fiziksel anlamda mutlak bir hakimiyetimiz olduğunu düşünür ve buna göre hareket ederiz. Ta ki bir taraf o hakimiyeti kaybedene kadar. O zaman çiftimizde olduğu gibi ilişki bitiyor. Peki çiftimiz neden eskisi gibi birlikte olmadıklarında ilişkiyi bitirmiyorlar? Dizideki cevap, aşk. Peki bu aşk, nasıl bir aşk? Bu aşkın maddi zemini ne? Geçmişte aralarındaki ilişki ikisinin de keyif aldığı bir şeydi ama zamanla bu durum değişti. Aşk olarak gördükleri ortaklaşma halinden çıktıklarında geriye ne kalıyor? Bu değişimi korkunç olarak görüyorlar dizide fakat öyle değil. İnsanlar öğrendikleriyle, yaşadıklarıyla sü-

rekli olarak değişirler. Kurdukları ilişkiler ve yaşayışları da değişir, doğal olarak. Bu değişim sürecinde partnerler farklı beklentilere sahip olabilir. Artık karşısındaki insanla kurduğu ilişki, bunu karşılamayabilir.

Birçok kişinin dizide Ömer’i seçme nedeni “norma” en yakın ilişkiyi temsil etmesi ve tabi benim de... Dizide Hakan Kurtas’ın karakterinin birden fazla evlilik yapmış olması onun güvenilmez ve ilişki kurulamayacak biri olduğu kanısına vardır. Ancak böyle bir değerlendirme yapma olanağını yalnızca bu veri bize sunmaz. Çünkü bu, ilişkiler açısından olağan olan. Sonsuza dek sürecek bir evlilik halinin norm olması insana, olağan duruma ters olan.

Dizide fazlaca sözü geçen lovebomblingler, gaslightingler de insan ilişkilerinde duygusal bir ortaklık kurmaktan ziyade çıkar üzerinden şekillenen ilişkilerin birer yansıması olarak görülebilir. Bunun sebeplerini ve sonuçlarını daha sonra tartışmak üzere bir kenara bırakırsak bireyciliğin en net görüldüğü ikili ilişkilerdeki bu dinamikler günümüz açısından bu terimlerle ifade ediliyor. Dizide de bu kavramlar Leyla’nın flört döneminde karşımıza çıkıyor.

İnsanlar için zor olan, paylaşımları karşılıklı sevgi ve saygı halinde gerçekleştirmek. Zor çünkü partnerinin üzerinde hak iddia etmekten ya da salt bireysel hazı temel almaktan ziyade ilişkiyi paylaşımına dönüştürmek; karşımızdaki insanın duygusal/fiziksel süreçlerini de önemsemeyi beraberinde getiriyor. Dizinin ismini beğendiğimiz söylemem gerekir. Kimler geldi kimler geçti... Evet kısaca söylemek gerekirse birileri gelmeli, birileri de geçmeli.